

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

6-hasábos polt sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSEG:

Aradi és csanádi egyesül.

vasutak pályájában.

TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-

Társaság.

József főherceg-ut. 22. sz.

TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1914.

FŐSZERKESZTŐ:

STAUBER JÓZSEF.

Szombat, szeptember 19.

Véres vereséget szenvedtek a franciák Párisnál

Poincare elnököt megöléssel fenyegetik.

Egyesülünk a németekkel az északi harctéren

Kétezerhatszáz szerb hazaáruló statáriális bíróság előtt.

Mai számunk főbb közleményei:

Soissonnál döntő győzelmet arattak a németek.

Megsemmisített francia hadtestek.

Royalisták mozgalmá a francia kormány ellen.

Tovább nyomul Hindenburg Oroszországban.

Mindvégig győzött Dankl hadserege.

Seregeink nemzetiségi küldömségeiről hazudnak ellenségeink.

Halál vár a szerb hazaárulók ezreire.

Tisza István levele a harctérre.

Aradi vállalatok adója.

Győzelem a franciák fölött.

Arad, szeptember 18.

AZ óriási élet-halál-birok a végéhez közeledik. Talán már vége is van. Franciaország, amely minden erejét, fegyverét és kétségbeesését összeszedte, hogy a területét körülgyűrűző német seregeket visszaverje, legyűrje, kudarccal, súlyos veszteségektől véresen és kimerülten esett vissza. Ha még tart a háború, abban a francia sereg a sebesülten is viaskodó, pusztulását érző harcos szerepét játssza, aki töle-telhetően igyekszik megdrágitani az ellenségnek a biztos győzelmet.

A nagy német vezérkar, amely néhány nap óta kevésszavú, tartózkodóan rövid jelentéseket küldött a francia harctérről, ma már nagy, döntő sikerekről számol be. Amennyire nem voltak nyugtalankodni a vezérkar szótlanágán, amely a befojezetlen hadműveletek előtt sohase szokott hangulatkeltésre utazni, annyira igaz örömet és lelkesedést fakaszthat szövetségeseinkben és bennünk a most érkezett beszámoló, amely az elképzelhetetlenül nagy harcok ugyszólván minden részén a németek hatalmas győzelmeiről, a franciák nagy veszteségeiről ad számot. Két francia hadtest és egy hadosztály teljesen összeomlott. Rheims mellett újabb jelentős erősséget foglaltak el a németek. Az Aisne folyón átkelt franciák megveretésük közben óriási számú halottat és foglyot veszítettek. A nyílt csaták egyéb részein is kudarcra-kudarcra éri a franciák támadásait.

Mikor pedig a nagy ütközetekben a vereség lavínája megindul, az percenként fokozódó sebességgel temeti maga alá az ellentállásban meggyön-

gült, harcvonalában megtört sereget. A német-francia háború döntő csatája immár a németek győzelmét, Vilmos császár katonáinak az eddigi diadalokat betetőző, végső sikerét hozza. A világháborúnak ez a része nem attól függött, hogy mennyi idő múlva vonulnak be a németek Párisba, hanem attól, hogy mikor zuzza szét a német vasökl a francia sereget. A tíz napos nagy mérkőzés után a francia hadseregről el lehet mondani, hogy — nincs. Nincs abban az értelemben, hogy bárhol szembe tudjon állani, akár támadásra, akár komoly védekezésre a német hadsereggel.

Elpusztult, mielőtt egyetlen orosz katona segítségére siethetett volna a szövetségeseinek. Az oroszoknak egyébként komolyan lehet venni azt a mentséget, hogy magukkal vannak elfoglalva. A Kelet-Poroszországból kivert oroszok nyomában Hindenburg tábornok seregei egyre mélyebben hatolnak az orosz területre. Jelentős orosz várakat ostromolnak, amelyek leomlása egyre szabadabbá teszik a németek előtt az utat Varsó felé. Vajon idejében vissza tudnak ellenük fordulni az orosz hadtestek, amelyek eddig, mint a legfőbb cél: Galicia felé küldöttek a hadjáratot irányító nagyhercegek?

A franciákon szerzett győzelmeket mi nemcsak a szövetségeseink ujjongó érzéseivel fogadhatjuk, hanem abban a tudatban, hogy az a világháború sorsára is döntő hatása lesz. Oroszország, a nélkül, hogy Galiciában előbbre tudna jutni, hogy Berlint csak valamennyire is meg tudná közelíteni,

két tűz közé jut és el fogja érni Franciaországnak immár bekövetkezett sorsát. És a kevélyhangu angol miniszterek, a kik pénzüket csörgetve azzal fenyegetőznek, hogy ez a háboru még soká fog tartani, kénytelenek lesznek csalódásukat beismerni. Az, hogy a háboru meddig tart, a győztesektől függ és Németország már bizonyosságát adta, hogy Franciaországgal elképzelhetetlenül rövid idő alatt, a hadviselés klasszikus biztonságát tanusítva, elkészült már. Következik: Oroszország.

Hadseregünk veszteségei.

12. veszteség lajstrom.

(Magyarázat a rövidítésekhez: a név után következik a rangfokozat, a csapat, az alosztály, a születési vagy illetőségi hely és év. Az adatok több helyen hiányoznak. A gyakrabban előforduló rövidítések: mh. = meghalt, sb. = megsebesült, fog. = hadifogoly, Lauwr. = Landwehr (osztrák honvéd), gy. e. = gyalogezred, száz. = század, tert. = tartalékos, póttart. = póttartalékos, gyal. = gyalogos. A nem magyarországi legénységet — ha ez a származás biztosan ki van tüntetve — nem közzéljük.)

Legénység:

(Folytatás.)

Heck Fülöp gyal., 23. gy. e. 8. száz., Órszállás, 1891. sb. — Hecht Lajos gyal., 32. gy. e. 16. száz., sb. — Hegedüs István tizedes, 44. gy. e. 15. száz., sb. — Hegyi Ferenc tiz., 38. gy. e. sb. — Heide Frigyes, 94. gy. e. 11. száz., Steinschönau, 1889. sb. — Heide Vencel gyal., 94. gy. e. 13. száz., sb. — Heiling Raimund tiz., 94. gy. e. 3. száz., Felsőpugla, 1891. sb. — Heilmann Jakab póttart. 44. gy. e. 9. száz. Alsóna, 1882. sb. — Heining Péter gyal., 23. gy. e. 3. száz., Bácsalmás, 1888. sb. — Heinrich Ferenc tiz., 94. gy. e. 6. száz., B. Leipa, 1890. sb. — Hejja Imre gyal., 46. gy. e. 12. száz., sb. — Helebrand Gottfried gyal., 94. gy. e. 13. száz., mh. — Helebrand József gyal. 94. gy. e. 2. száz., 1883. sb. — Hellebrand József tiz., 94. gy. e. 2. száz., Wetzwalde, 1887. sb. — Hellmann Rezső tiz., 32. gy. e. 14. száz., sb. — Helmwein Antal gyal., 84. gy. e. 4. száz., Mistelbach, sb. — Helzel Ottó tiz., 94. gy. e. 16. száz., sb. — Hencz József gyal., 32. gy. e. 13. száz., sb. — Hendrych József gyal., 94. gy. e. 16. száz., sb. — Hentschel József gyal., 91. gy. e. 1. száz., Wetzwalde, 1891. sb. — Herbsthofer Örv., 84. gy. e. 15. száz., sb. — Hercs József gyal., 64. gy. e., sb. — Heroza Nekisor gyal., 64. gy. e., sb. — Hermann János gyal., 49. gy. e. 9. száz., Kammer, sb. — Hermann József gyal., 94. gy. e. 16. száz., sb. — Hermann Zsigmond Örv., 32. gy. e. 14. száz., sb. — Herrmann Antal egyéves önk. tiz., 38. gy. e. 8. száz., 1889. sb. — Hermann Rezső egyéves önk. tiz., 94. gy. e. 7. száz., Einsiedl, 1892. sb. — Herzka Erioh tiz., 94. gy. e. 1. száz., Holleschau, 1888. sb. — Hess Ferenc póttart., 24. Lgy. e. 10. száz., sb. — Heteyi István gyal., 23. gy. e. 12. száz., Orszáallás, 1881. sb. — Hickel Antal gyal., 84. gy. e. 13. száz., Lesing, 1892. mh. — Hiebel Ferenc Károly gyal., 94. e. 1. száz., Friedland, 1892. sb. — Hiebel Henrik gyalogos, 94. gy. e. 14. száz., Reichenberg, sb. — Hillári Konrad gyal., 23. gy. e., gépog., Orszáallás, 1891. sb. — Hiltbrand Főrnán gyal., 94. gy. e. 16. száz., sb. — Hiltbrand Károly gyal., 94. gy. e. 11. száz., Aussig, 1884. sb. — Hinzhofer Bernhard, 23. Lgy. e., 6. száz., mh. — Himmer Antal gyal., 24. Lgy. e. 11. száz., sb. — Himpelmann Márton tiz., 38. gy. e. sb. — Hinnig Alfréd pótt., 94. gy. e., 10. száz., Kriesdorf, 1889. sb. — Hipfner Ferenc tisztizolga, 13. gy. e., sb. — Hirnmann Janos Örv., 23. gy. e., 15. száz., Vaskut, 1891. sb. — Hirschmann Lipót gyal., 84. gy. e. 11. száz., Baden, sb. — Hirt János kürtős, 23. gy. e. 1. száz., Madaras, 1891. sb. — Hirto Antal gyal., 94. gy. e. 9. száz., Schiedel, 1887. sb. — Hizza Marton gyal., 72. gy. e. 6. száz., sb. — Hlavácek Vencel tiz. 21. táb. ügyuse., 1. száz., sb. — Hlubcek Antal, 94. gy. e., 16.

száz., sb. — Hluchy Mihály gyal., 72. gy. e. 6. száz., sb. — Hluska István gyal., 23. gy. e. 1. száz., Regöce, 1887. sb. — Hobelecki Mihály gyal., 58. gy. e. 16. száz., Krasna, 1892. sb. — Hoberdorfer Károly pótt., 84. gy. e. 15. száz., Kettiasbrunn, sb. — Hochhäuser Henrik szakv., 94. gy. e., 6. száz., Dux, 1890. sb. — Hochrieder János, 4. gy. e., 16. száz., sb. — Hochsinger Márkus tiz., 13. gy. e. Krizevei, sb. — Hochkauf József szakv., 94. gy. e., 16. száz., sb. — Hödl Lipót gyal., 84. gy. e. 14. száz., Wien, 1892. mh. — Höller János szakv., 84. gy. e. 15. száz., Wien, 1888. mh. — Höllerschmied József gyal., 49. gy. e. 12. száz., sb. — Hofer Ferenc pótt., 84. gy. e. 16. száz., Aspang, 1887. mh. — Hofmann Gusztáv tiz., 94. gy. e. 13. száz., sb. — Hoffmann Emil Örv., 94. gy. e. 10. száz., Unter-Maxdorf, 1891. sb. — Hoffmann Ernő tizedes, 94. gyalogezred, 13. száz., Reichenberg, 1886. sb. — Hoffmann Ferdinánd gyal., 94. gy. e. 1. gpog., Languenau, sb. — Hoffmann Ferenc gyal. 94. gy. e. 4. száz., Zebus, 1886. sb. — Hoffmann József főirányzó, 9. táb. tüzére., 3. száz., sb. — Hoffmann Károly Örv., 94. gy. e. 14. száz., Dalleschitz, 1882. sb. — Hofmeister Ferenc tizedes, 74. gy. e. 13. száz., Hohenau, sb. — Hoffmann Lőrinc tizedes, 23. gy. e. 12. száz., Bácsalmás, 1885. mh. — Hofstätter Lőrinc gyal., 38. gy. e. 5. száz., Solymár, 1892. sb. — Hohla póttart., 49. gy. e. 10. száz., sb. — Holeczer József gyal., 52. gy. e. 10. száz., sb. — Hold József gyal., 49. gy. e. 10. száz., sb. — Holec István pótt., 32. gy. e. 3. száz., Ujpest, mh. — Holer István gyal., 38. gy. e., sb. — Holfeld Rezső gyal., 94. gy. e. 4. száz., Grottau, 1889. sb. — Hollmann Ferenc póttart., 94. gy. e. 6. száz., Polaun, 1887. sb. — Hollósi József gyal., 38. gy. e. mh. — Holmann Lajos Örv., 38. gy. e. 16. száz., Blazowitz, 1895. sb. — Holub Károly gyal., 94. gy. e. 14. száz., Oktalorovic, 1884. sb. — Holub Viktor gyal., 84. gy. e. 13. száz., Deditz, sb. — Holpern Hermaun gyal., 23. gy. e. 12. száz., Budapest, 1885. sb. — Holzer György gyal., 49. gy. e. 9. száz., Lwiwein, sb. — Holzmann Frigyes tizedes, 72. gy. e. 5. száz., sb. — Holzschuh gyal., 49. gy. e. 12. száz., Watzilsdorf, sb. — Homma Adolf szakaszv., 32. gy. e. 8. száz., mh. — Hopf Károly tizedes, 84. gy. e. 15. száz., Wiener-Neustadt, sb. — Hopf Oszkár kürtős, 94. gy. e. 1. száz., Gablonz, 1890. sb. — Horváth Albert gyal., 32. gy. e. 1. száz., sb. — Horváth György gyal., 38. gy. e. 6. száz., Kecskemét, 1890. sb. — Horváth György gyal., 38. gy. e. 7. száz., Kecel, 1889. sb. — Horváth János gyal., 32. gy. e., 3. száz., Gyón, 1886. sb. — Horváth József Örv., 44. gy. e., 3. száz., sb. — Horváth Gyula gyal., 38. gy. e., 4. száz., Fülöpszállás, 1887. sb. — Horváth Mátyás gyal., 72. gy. e., 6. száz., sb. — Horváth Mihály gyal., 44. gy. e., 15. száz., Taksony, 1891. sb. — Horváth István gyal., 23. gy. e., 3. száz., Bácsmonostor, 1888. sb. — Horváth Vendel gyal., 44. gy. e., 13. száz., Gicsó, 1891. sb. — Hosszan Ferenc tiz., 23. gy. e., 4. száz., Apatin, 1884. sb. — Hozak Antal póttart., 94. gy. e., 16. száz., sb. — Hrabez Emanuel tiz., 94. gy. e., 4. száz., sb. — Hrdy József gyal., 94. gy. e. 15. száz., Krupin, 1884. sb. — Huber József Örv., 23. gy. e. 11. száz., Vaskut, 1886. mh. — Hudec József póttart., 94. gy. e., 13. száz., sb. — Hudec Vencel Örv., 94. gy. e., 2. száz., Roztau, 1882. sb. — Hübel Adolf póttart., 94. gy. e. 1. száz., Langenbruck, 1887. sb. — Hübner Antal póttart., 94. gy. e. 15. száz., Neuberzdorf, 1882. sb. — Hübner Gusztáv Örv., ezredkürtős, 94. gy. e., 5. száz., Rosental, 1887. sb. — Hübner József gyal., 94. gy. e., 4. száz., Johannesberg, 1889. sb. — Hübner Rezső gyal., 94. gy. e., 2. száz., Bad Lieberda, 1888. sb. — Hübsch Frigyes gyal., 49. gy. e. 9. száz., Ellends, sb. — Hüchel Ferenc szakaszvez., 4. gy. e. 14. száz., sb. — Hütter Henrik póttart., 94. gy. e. 14. száz., Gablonz, 1889. sb. — Hufnagel Ferenc gyal., 84. gy. e., 14. száz., Murstetten, sebesült. — Huitsz József Örv., 44. gy. e., 14. száz., Bártászék, 1885. sb. — Hujer József póttart., 94. gy. e. 16. század, sb. — Hunsingen Károly szakaszv., 23. gy. e. 9. száz., O- és Ujszivác, 1884. sb. — Husveth István gyalogos, 72. gy. e. 5. száz., sb. — Huszár Ferenc gyal., 64. gy. e. sb. — Huszár Lajos Örv. 23. gy. e. 1. száz., Nagycsepely, 1889. mh.

Hemann Ottó pótt., 94. gy. e. 10. száz. Maffersdorf, 1884. sb. — Illés Alexis gyal., 51. gy. e. sb. — Ilincze Péter gyal., 51. gy. e. sb. — Ilosvay Gyula gyal., 23. gy. e. 5. század, Eperjes, 1889. sb. — Imgrund György gyal., 23. gy. e. 3. száz., Bácsalmás, 1891. mh. — Ispanovits János gyal., 23. gy. e. gépog. Zombor, sb. — Ispanovits István Örv., 23. gy. e. 3. száz., Katymár, 1892. sb. — Ispanovits Tádé Örv., 23. gy. e. 11. száz., Katymár, 1892. sb. — István Mihály póttart. 6. gy. e. 4. száz., Paripás, 1890. mh. — Ivanic Ádám gyal., 96. gy. e. 13. száz., mh. — Ivanics Ferenc gyal., 23. gy. e. 15. száz., Bajmok, 1887. sb. — Ivanovic Jovan Örv., 96. gy. e. 13. száz., sb. — Ivanovic Vaso gyalogos, 96. gy. e. 13. száz., sb. — Ivic János gyalogos, 38. gy. e. 15. század, Alpár, 1888. sb. — Ivitz János gyal. 23. gy. e. 12. század, Szabadka, 1885. mh. — Ivkov Jeromos Örv., 23. gy. e. 1. század, Monostorszeg, 1892. sb.

Jäger Konrad tizedes, 94. gy. e. 2. száz. Proschwitz, 1882. sb. — Jager István gyal., 23. gy. e. 10. száz., Monostorszeg, 1887. sb. — Jagicza Mihály gyal., 38. gy. e. Homokmégy, 1889. sb. — Jagl Rezső tiz. 49. gy. e. 9. száz. Kastern, sb. — Jagos Tamás szakaszv. 3. gy. e. 1. száz., sb. — Jahn Jakab Örv., 87. gy. e. 15. száz., Cilli, sb. — Jahn Károly tiz., 94. gy. e. 5. száz., sb. — Jahn Örv., 94. gy. e. 3. száz., Niederpoltitz, 1882. sb. — Jakiwezuk Miklós 58. gy. e. 13. száz., Dora, 1882. sb. — Jaks Gyula gyal., 32. gy. e. 15. száz., Kiskunfélegyháza, 1887. sb. — Jaksits gyal. 23. gy. e. 3. száz., sb. — Jaksó István gyal., 38. gy. e. 2. száz., Dusnok, 1888. sb. — Jancsar Antal gyal. 87. gy. e. 15. száz., Weigelsberg, sb. — Jancsar János pótt. 87. gy. e. 15. száz., sb. — Jancic Ferenc gyal., 87. gy. e. 15. száz., Gairach, sb. — Jancic Ferenc tizedes 87. gy. e. 1. száz., mh. — Janke József gyal. 94. gy. e. 1. száz., Eichicht, sb. — Janko Ferenc szakv. 32. gy. e. 14. száz., sb. — Jankó János gyal. 44. gy. e. 15. század, sb. — Jankovics Gyula pótt. 32. gy. e. 3. század, sb. — Janoch Rezső tiz., 94. gy. e. 7. száz., U. Polaun, 1891. sb. — János Mihály tiz., 38. gy. e. 2. száz., sb. — Janovsky Antal pótt. 94. gy. e. 2. száz., Neuedorf, 1884. sb. — Jantseha Adolf gyalogos, 94. gy. e. 13. száz., sb. — Jancs János póttart. 94. gy. e. 14. száz., Karlovic, 1889. sb. — Jebawy Rezső póttart. 94. gy. e. 8. sz. Kukau, 1884. sb. — Jelinek Károly tizedes 94. gy. e. 4. száz., Olmütz, 1894. sb. — Jelli József tisztizolga, 32. gy. e. 3. száz., Zsámbák, 1890. sb. — Jenny Ferenc gyal. 37. gy. e. 14. száz., Nagyvárad 1890. seb. — Jerábek Károly gyal. 3. gy. e. 1. száz., sb. — Jerkó József Örv. 23. gy. e. 1. gpog. Baja 1891. sb. — Jira József gyal. 94. gy. e. 7. száz., Borek, 1891. sb. — Jiros Alajos gyal. 94. gy. e. 7. sz. Modric 1892. sb. — Joba Antal gyal. 24. Lgy. e. 10. száz., sb. — Jomrich József gyal. 94. gy. e. 4. száz., Barnsdorf 1892. sb. — Jonasz Lázár tizedes, 64. gy. e. mh. — Jovan Péter gyal. 64. gy. e. sb. — Juhász Sándor gyal. 34. gy. e. 15. száz., Kecskemét 1889. mh. — Juhász Dániel gyal. 38. gy. e. 8. száz., 1887. sb. — Juhász József tizedes, 32. gy. e. 13. száz., sb. — Juhász Mátyás gyal. 22. gy. e. 10. száz., Mélykut, 1884. sb. — Juhász Vincs gyal. 46. gy. e. 12. száz., mh. — Jung József gyal. 94. gy. e. 4. száz., Langenbruck, 1882. sb. — Jungblut Fülöp gyal. 32. gy. e. 13. száz., sb. — Jungbél Tamás tizedes 23. gy. e. 8. száz., Gádor, 1889. sb. — Jurek Lipót póttart. 24. gy. e. 15. száz., Wien 1886. mh. — Juris István gyal. 72. gy. e. 7. sz. sb. — Just Antal gyal. 94. gy. e. 6. száz., Radl, 1882. sb. — Jutner Sándor tizedes 32. gy. e. 6. sz. sb.

Kabarek Jaroslav Örv. 94. gy. e. 11. száz., Röchlitz 1891. sb. — Kádár János gyal. 51. gy. e. sb. — Kádár Németh Lajos gyal. 46. gy. e. 9. száz., sb. — Kaiblinger Ferdinánd póttartalékos 49. gy. e. 9. száz., Lahan sb. — Kain Rezső gyal. 37. gy. e. 14. száz., Tisztáfalva 1886. sb. — Kaiser Antal Örv. 94. gy. e. 16. száz., sb. — Kaiser Sebestyén gyal. 84. gy. e. 13. száz., Hagenbrunn 1891. mh. — Kaiser István gyal. 23. gy. e. 3. száz., Zomber 1892. sb. — Kaity György gyal. 46. gy. e. 12. száz., sb. — Kakas Sándor tizedes 38. gy. e. 16. száz., Dunavecse 1887. sb. — Kakonyi Ferdinánd szakaszvezető 38. gy. e. mh. — Kalapos József gyal. 38. gy. e. 3. száz., Dunavecse,

1889. sb. — Katesz János tizedes 44. gy. e. 13. sz. Péterhida 1891. sb. — Kalivoda János gyal. 94. gy. e. 13. száz. sb. — Kalivoda János József gyal. 94. gy. e. Vselis mh. — Kalmár Odön gyal. 32. gy. e. 13. száz. sb. — Kalmár Imre szakaszvezető 44. gy. e. 12. száz. Kalmáncse 1886. sb. — Kamenesch András gyal. 87. gy. e. 16. száz. mh. — Kamenik Gottlieb gyal. 94. gy. e. 16. száz. sb. — Kamenik Lipót ővezető 84. gy. e. 14. száz. Mistelbach sb. — Kamensek Ferenc gyal. 87. gy. e. 16. száz. mh. — Kamensky József gyal. 94. gy. e. 16. száz. mh. — Kampe Rezső gyalogos 94. gy. e. 16. század. sebesült. — Kanya Ferenc őrm. 23. gy. e. 15. száz. Balatonberény, 1888. sb. — Kanyó gyal. 88. gy. e. mh. — Kanyó Sándor őrm. 23. gy. e. 12. száz. Militics 1892. mh. — Kanyó Flórián gyal. 23. gy. e. 11. száz. Szilágyi 1892. sb. — Kanyó Tamás tizedes 23. gy. e. 8. száz. Nemesmilitics 1889. sb. — Kapitányi János gyal. 38. gy. e. 16. száz. Kalossa 1888. sb. — Kappier Vencel gyal. 94. gy. e. 16. száz. sb. — Krajko Máté gyal. 53. gy. e. 10. száz. Szond 1884. sb. — Kardulec József őrm. 32. gy. e. IV. g. g. sb. — Karel András gyal. 72. gy. e. 6. száz. sb. — Kasehnik József gyal. 24. gy. e. 5. száz. sb. — Káspár Mihály tizedes 23. gy. e. 4. száz. Mitrovicza 1888. sb. — Kasparn Agoston gyal. 84. gy. e. 14. száz. Wien sb. — Kasper János gyal. 94. gy. e. 14. száz. Polaun 1886. sb. — Kasper Lőrinc tiz. 23. gy. e. 12. száz. Bácszentiván, 1886. mh. — Kassio Lipót gyal. 84. gy. e. 14. száz. Wien sb. — Kastovszky Pál gyal. 38. gy. e. 7. száz. Irsa 1892. mh. — Kaszauer József gyal. 44. gy. e. 13. száz. Szekszárd 1891. sb. — Katanity Wisije gyal. 23. gy. e. 14. száz. Sztapár 1890. sb. — Katity Viada dobos, 23. gy. e. 7. század. Oszivác 1890. sb. — Katona Gábor gyal. 32. gy. e. 16. száz. sb. — Katona Zsigmond gyal. 38. gy. e. 13. sb. — Kaufmann Jenő tizedes 32. gy. e. 10. száz. sb. — Kaufmann József gyal. 49. gy. e. 9. száz. Aggsbach sb. — Kaufmann Vencel gyal. 94. gyalog. sebesült — Kaulfuss Odön gyal. 94. gy. e. 1. száz. Albrechtsdorf, 1891. sb. — Kautzky Ferenc tizedes, 94. gy. e. 4. száz., Weisswasser, 1886. sb. — Kaváryik Albert gyal., 32. gy. e. 14. száz., sb. — Kawaletz Antal gyal., 24. gy. e. 11. száz. sb. — Kazy Károly gyal., 38. gy. e., sb. — Keckeméti János gyal., 38. gy. e. 16. száz., Kiskőrös, 1887. sb. — Keckés Samu tizedes, 32. gy. e. 5. száz., Páty, sb. — Kele István tizedes, 38. gy. e. 5. száz., Szakmár, 1890. sb. — Kolemen Mihály gyal., 23. gy. e. 1. száz., 1890. mh. — Kelle András gyal., 23. gy. e. 3. száz., Bácsalmás, 1883. sb. — Keller Dávid gyal., 23. gy. e. 1. száz., Osonoplya, 1886. mh. — Keller János gyal., 23. gy. e. 4. száz. Vaskut, 1887. sb. — Keller Mihály gyal., 23. gy. e. 1. száz., Kerény, 1884. sb. — Keller Miklós kürtös, 23. gy. e. 9. száz., Kaptol, 1889. sb. — Kender Mihály gyal., 23. gy. e. 10. száz. Jánoshalma, 1890. sb. — Kenesi György gyal. 32. gy. e. 2. száz. sb. — Kenész Mihály tizedes, 38. gy. e. sb. — Keresztes Pál tizedes, 38. gy. e. sb. — Kern Vencel őrm., 98. gy. e. 2. száz. Liden, 1883. sb. — Kernbaum Márton gyal., 32. gy. e. 1. g. g., sb. — Kerner János szakaszv., 23. gy. e. Apatin, 1882. sb. — Kersák Pál őrm., 44. gy. e. 13. száz., Tamási, 1890. sb. — Kerechbaumsteiner János gyal., 84. gy. e. 10. száz. Markt Zell sb. — Kersch János gyal. 84. gy. e. 13. száz. Wien sb. — Kersztner János gyal. 18. gy. e. 13. száz. Budapest, 1892. mh. — Kerty István szakaszv., 44. gy. e. 15. száz., Faluhidvég, 1889. sb. — Kertész István gyal., 38. gy. e. sb. — Kerzan János gyal., 87. gy. e. 16. száz., sb. — Keser Josip szakaszv., 96. gy. e., 15. száz., sb.

(Folytatjuk.)

TANÜGY.

(—) Az Aradvárosi Felső Kereskedelmi iskolában a tanév ünnepélyes megnyitása szeptember 19-én, szombaton, délelőtt 8 órakor lesz. A rendszeres előadások szeptember 21-én, hétfőn, reggel kezdődnek. Az intézővel kapcsolatos információkat teljes egészében fennáll.

Kétezerhatszáz szerémségi áruló fogságban.

(Rögtönítelő bíróságok elé állítják a betörő szerbek cinkosait. — Zomborban tuszokat szed a katonai hatóság.)

Távirati tudósítás.

Pétervárad, szeptember 18.

(A pétervárad császári és királyi várparancsnokság által cenzurázva.)
Megirtuk, hogy szeptember kilencedikén, mialatt csapatunk a Drinán átkeltek, a szerbek a Száván át betörést kíséreltek meg több ponton az országba. A hivatalos táviratok azóta beszámoltak már ezeknek a támadásoknak a teljes csődjéről, a szerbek vakmerő és meggondolatlan akciójának erőlyes visszaveretéséről. A közönség azóta azt is tudja már, hogy az ellenséges szerb katonák közül csak lefegyverzett, ártalmatlanná tett, megalázott foglyok tartózkodnak az ország határain belül.

Hogy a délvidék szerb lakosságában mennyi megbízhatatlan elem, arról csak a szerbek legutóbbi támadásának visszaverése után lett teljes a kép. A Baska községben kivégzett magyarországi szerb árulókról, akik terített asztalokkal és kivilágított ablakokkal várták a betörő ellenséget, már hírt adtunk.

A beskai esethez hasonlóan a szlavonországi Sasinci és Jarak községek szerb lakossága a Szerémségbe betört szerb katonákat ünnepélyesen fogadta, a főtérre horvát, osztrák és magyar zászlókat meggyalázta és nyilvánosan elégette.

A sasinci-i és jaraki szerbek hazaárulási ügyében kedden a rögtönítelő bíróság már megkezdte működését. A szerb hazaárulók működéséről az iregi (Szerémmegye) rögtönítelő bíróság gyalázatosabbnál-gyalázatosabb dolgot derített ki.

Az iregi rögtönítelő bíróság elé Sasinci és Jarak mintegy 2600 szerb lakosa fog kerülni. A mi csapatunk az említett községekbe való bevonulásuk után ugyanis nyomban megtörtént kivégzések után a többi hazaárulókat erős katonai fedezettel Iregre kísérték.

Kétségtelenül kiderült és hivatalos megállapítást nyert, hogy Sasincin nagyszabású hírszerző központot szerveztek, mely a betört szerb haderőt a mi csapatunk mozgalatáról tájékoztatta.

A várparancsnokság hivatalosan közhírré tette, hogy Szerémmegye szerb csapatoktól teljesen meg van tisztítva és ennek folytán a magyar, német és horvát lakosság az ópazuarumai vonalig már tegnap visszatérhetett, míg a Száva mentén fekvő községekbe a visszavándorlás ma kezdődik meg. A Szerémmegyében található szerb lakosság eltoloncolása folyamatban van.

Azok, akik jelenleg a szoroson vett Magyarországon tartózkodnak, Szerémmegyébe egyelőre nem térhetnek vissza. Kivételt képez csak a karlócai püspökség és a hozzá tartozó személyzet, akik akadálytalanul visszatérhetnek.

A kiűrt Kamenica, Karlóca és Bukovoi lakossága — kivéve a szerbeket — ugyancsak visszatérhet. Az ópazuai és környékbeli szerb lakosság annyira ment a hazaárulásban, hogy a betört szerb csapatokat rávette arra, hogy a horvát-, német és magyar-

ajku polgártársait löjjeék le. Ópazuan is kezdetét vette a statáriális eljárás és súlyos megtorlás fogja hirdetni az államhatalom büntetését.

Hogy a magyarországi szerbek hangulata Horvátországból a Bácskába is átterjed, erről a beskai esett tanuskodik. De kétségtelenül meg erősíti-e tényt Zomborból kapott jelentések is, amely szerint Zombor állomásparancsnoksága, hogy az ott lakó szerbeknek egyszer és mindenkorra elvegye a kedvét ünnepélyes kivilágításoktól és terített asztaloktól, Zombor város lakossága közül tizenkét tuzt jelölt ki. Egyelőre a tuszokat azonban nem vették őrizetbe, de elutazniok nem szabad.

Fehér Lőrinc dr. zombori polgármester falragaszokon értesítette a város közönségét, hogy a zombori állomásparancsnokság — hivatkozással a pétervárad hadtestparancsnokság 223—Op. N. 1914. szám alatt kelt rendeletére — Zombor város lakosai közül a következőket jelölte ki-tuszokul:

Lalosevits János dr. ügyvéd, Nikolics Izidor dr. nyugalmazott felsőkereskedelmi iskolai tanár, Gavrilovits Milutin görögkeleti szerb lelkész, Branovacski György temetkezési vállalkozó, Polzovits István földbirtokos, Kovácssevics Uros földbirtokos, Igyuski Vuica, földbirtokos, Ovcin István földbirtokos, Szimendits Száva földbirtokos, Masits Novak földbirtokos és Gradits Mátyas szatócs.

A katonai hatóság a város lakosságának eddigi nyugodt és hű magaviseletére való tekintettel a tuszokul kijelölt egyének őrizetbe vételét nem kívánja. Ha azonban a lakosság a katonai intézkedések ellen lázadna és hűtlen magatartásával a katonaság működése elé akadályokat gördítene, a tuszokat a katonai hatóság elfogatja és azonnal kivégezti.

Almay Olivér adományal. Almay Olivér aradmegyei nagybirtokos, a jószáshelyi kerület országgyűlési képviselője, Urbán Iván báró főispánhoz, akinek unokaöccse, lelkes hangu levelet intézett és levelében igazi hazafiúi fölbuzdulással, a nehéz helyzetet átértő szívvel, gazdag adományokat ajánl föl az aradmegye számára. Bejelentette a főispánnak, hogy a Vöröskereszt-egyesület céljaira ezer koronát adományoz, ezenkívül azonban részben a Vöröskeresztnek, részben a harcótérre elesett katonák hátramaradtainak segélyezésére följajánlja a háromalmási állomáson levő kétszázötven vagon tűzifa eladási árának tíz százalékát, valamint a háboru tartama alatt befolyó minden egyéb készpénzjövödelmének ugyancsak tíz százalékát. Almay Olivérné szintén erre a kettős célra — a Vöröskeresztnek és az elesettek családjainak ajánlotta föl aradi házának bérjövödelmének tíz percentjét. A nemeslelkű adományok alkalmasak arra, hogy Aradmegye nagybirtokosait hasonló hasznos jótekonyságra buzdítsák.

**Magyarul tanulnak
az aradi orosz katonák.**
(Érdekes kép Aradmegye kórházában.)
Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, szeptember 18.

A magyar kórházakban lévő sebesült orosz katonák nem győznek eléggé hálálkodni ama jó, emberségesen jó bánásmódot, amelyben őket részesítik. Ők valószínűleg úgy képzelték, hogy megcsönkítják őket a gyógykezelés helyeit. Nagy volt azonban a csalódásuk, amikor finom meleg fürdőbe ültették őket s azután puha fehér ágyneműt rájuk. A ruganyos kórházi ágyban úgy hancuroztak, úgy himbalóztak elöinte, mint az a gyerek, aki váratlanul visszakarta a szabadságát.

Az aradi önkéntes ápolónők olyan kedves figyelmet tanúsítanak az oroszok iránt, mint a magyar sebesültekkel szemben. A beérkező adományokat a legnagyobb lelkiismeretességgel osztják szét, amiért csaknem könyvek között mondának köszönetet a szőke bajszú oroszok.

— Spassiba — hangzik kórusban, amikor egy-egy darab süteményt adnak az ápolónők.

— Nem úgy kell mondani — felelik a vörös keresztos nők — hanem így: köszönöm.

Az orosz még egyszer ezt mondja

— Spassiba.

Az ápolónő haragosan szól:

— Köszönöm.

És az orosz katona nyelvét harapdálva mondja utána:

— Kezsenem.

Amikor az ebédet találják, újból megkezdődik a magyar lecke. Ha a húst és mellette a kenyert látja az orosz, fölcillant szemmel mondja:

— Mjaszo, hleba.

— Nem úgy kell mondani, — figyelmezteti az ápolónő — hanem így: hús, kenyér.

Erőlködve ismétli a sebesült katona.

— Hús, kenyér — és vidáman harap bele az előtte nem igen ismert nagyszerű előébe.

A leves is nagyon barátságos fogadtatásra talál a sokat nélkülözött kozáknál és szinte üvöltve üdvözi:

— Sup, sup.

Aztán az ápoló hölgy után gépiesen mondja:

— Gyó melek lefes.

Az önkéntesen fáradozó asszonyok és kis-asszonyok így tanítgatják a meghunyászkodott muszkákat. A forró levestől az egyiknek megfőtt az ajka és panaszkodva mutatta az ápolónőnek.

— Vroth, vroth, — nyögi és az ajkára mutat.

— Fáj szájam, — mondja a hölgy és az orosz lassan mondogatja:

— Váj a zajam.

A legszükségesebb dolgokra oktatják egyelőre engedékeny katonáit a szószegő cárnak.

— Kusiti skol? — mondta még egy héttel ezelőtt az orosz sebesült, ha kíváncsi volt arra, hogy mennyi idő van? De most már eképpen szól:

— Hany orat?

A nagyon kedves hölgyeket ilyen szavakkal traktálták eddig a Kaukázus marconaijai:

— Ladna, ladna.

De ma már egészen bátran mondogatják:

— Szép, szép kisasson.

Igy szórakoznak a sebesült és jobbára gyöngyöző moszkoviták, akik bizonyosan titokban arra kéri az oroszok istenét: bár csak még sokáig, nagyon sokáig tartana ez a világháború.

**Segélykérő
háztulajdonos-családok.**

(Államsegélykiosztás Aradon.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, szeptember 13.

A hadbavonultak családtagjairól tudvalevőleg az állam gondoskodik az 1882. évben hozott törvény alapján, amely minden családtag után ötvenhat fillért állapít meg. A törvénytelen- és mostoha fiukért is ugyanennyit ad az állam s lakpénz fejében a segélyösszeg felét utalják ki. Az államsegély kifizetése minden hónap elsején és tizenötödikén történik. Aradon szeptember elsején fizették ki a segélyek első részletét, a másodikat pedig tizenhatodikán kellett volna folyósítani, azonban a királyi pénzügyigazgatóságnál megkésett a dolog és így ma kapták meg díjukat azok, akik arra rászorultak. Igen szomorú látvány volt a katonák családtagjainak felvonulása. A segélyrészorultak általában meg voltak elégedve.

— Ha több nincs — mondták — ez is elég.

Azonban a gáji asszonyok haragosan esóválták a fejüket, mert közülük kevesen kaptak.

— Még se járja — hajtogatták — hogy a városi asszonyok kivétel nélkül megkapják a járandóságukat és a gájiaknak csak megrostálva adták.

Ennek az a magyarázata, hogy a törvény utasítása szerint azok az asszonyok, akiknek állandó munkakapcsolatuk van, nem kapnak segélyt. A harcosok itthonmaradottjai között számosan voltak olyan segélykérők, akik még nem régen is gondtalanul éltek. Az állam támogatására szorultak sorában láttuk

két ügyvéd feleségét.

Az egyiknek póttartalékos, a másiknak kadettörmester az ura s így nem adhatnak pénzt a családjuknak. Volt aztán olyan asszony is, aki ezerkétszáz korona évi bért fizetett a lakásukért és most kénytelen megelégedni a néhány koronányi segéllyel.

Érdekes, hogy számos háztulajdonos felesége is felvonult az államsegélyért. A törvény ugyan kimondja, hogy azok, akik ingatlannal bírnak, nem számíthatnak állami segítségre. Azonban a törvény nem számolt azzal a körülménnyel, hogy a huszadik században a legelőbb házat kölcsönpénzből építik, vagy bankkölcsönrel vásárolják. A kölcsönökre a bank lekötötte az ingatlan jövedelmének legjelentékenyebb részét s a tulajdonos legföljebb ha annyi előnyhöz jut a háza révén, hogy ingyen lakhatik, a megélhetésre azonban a ház jövedelme egyáltalán nem elég. A bevonult ilyen háztulajdonos családja tehát minden támasz nélkül marad és így rászorul a segélyre. A városházán méltányolták is ezt a körülményt és egyelőre kiadták az államsegélyt az olyan háztulajdonosok családtagjainak, akik igazolták, hogy semmiféle keresetük sincs és házbárjövadalmukat a bankok foglalták le, vagy pedig a házukban olyanok laknak, akiknek családfenntartója szintén a háborúban küzd és így nem fizethetnek házbért.

**Tisza István levele
harcoló cselédjéhez.**

(A miniszterelnök és a bakakáplár.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Nagyvárad, szeptember 18.

Magyarország miniszterelnökének valóban atyai gondoskodásáról, páratlan jószívűségéről tesz tanuságos az a kis történet, amely a háborús nehéz napokban súlyos feladatokkal megterhelte államférfiunk, Európának jelenleg legnagyobb államférfiának egy kis levele köré fűződik.

Tisza István geszti uradalmában mint lovász volt alkalmazva Kiss Sándor, fiatal házas ember. A mozgósítás alkalmával Kiss Sándort is hadba szólította a haza. Mindjárt a legelső katonai vonattal a szerb harctérre vitték a fiatal férjet, itthon hagyva feleségét s a meleg családi fészket.

A bevonulás alkalmával Kiss nem tudott elbussuzni excellenciás gazdájától és nem tudta előterjeszteni instanciáját, amelyben arra kérte gróf Tisza Istvánt, hogy ne bocsássa el az ő fiatal feleségét és hogy addig, amíg ő oda lesz, legyen a pártfogója. Végül, ha talán a harctéren el találna esni, úgy részesítse a kis családot közismert atyai jószívűségének áldásában.

Amit el akart mondani előszóval, azt megtette levélben. A szerb harctérről írt levelet a miniszterelnöknek. Telték a napok és Kiss Sándor, a szerbiai harctéren aggódva várta a választ, melytől egész boldogsága függött. Egy napon előkelő helyről a következő című levél érkezett a harctérre:

Aufgeber: Graf Stefan Tisza, K. ung. Ministerpräsident. Wolgaboron Herra Alexander Kiss, Corporal. Infanterie Reg. 39. 7. Compagnie. Feldpost 109.

A táborban persze nagy feltűnést keltett a káplár levele. Szinte hihetetlennek tartották, hogy Magyarország miniszterelnöke levelet írjon egy egyszerű közembernek, egy lovásznak. Csak egyedül Kiss nem volt meglepődve, ő tudta, hogy az ő kényelmes urához nem lehet kérésrel fordulni, hogy az figyelmen kívül maradjon.

A káplár boldogan bontotta fel a magas helyről jött levelet, melyben a következők állottak.

Magyar királyi Miniszterelnök.

Budapest, 1914. aug. 15.

Kedves Fiam!

Megkaptam leveledet, azt tapasztalásból tudhatod, hogy a te családodnak, amíg nekem van miből gondoskodni rólad, nem kell nyomortól félnie. Ez a gond ne győdjön, viseld vitézül magadat, szerezzetek becsületet a magyar névnek.

A jó Isten áldjon és oltalmazzon!

Tisza s. k.

Azóta Kiss Sándor már új harctéren küzd. A szerb tűzvonalból felvitték az orosz ellen. A miniszterelnök buzdító levele nem maradt eredménytelen. Vitézül harcolt a lembergi csatákban, míg egy srapszil szilánk meg nem sebesítette. A karjába csapódott az acéldarab, amely azonban elegendő volt ahhoz, hogy egyelőre harcceptelenné legyen. A sebesült katonát Nagyváradra szállították, mint sebesültet és most a gimnáziumban van ápolás alatt és ha büszke is arra, hogy a hazáért harcolt, a királyért vérzett, legbüszkébb mégis a gazdája levelére, Tisza István irására.

A monarchia és Németország közös haditervvvel küzd.

— Seregeink feladatukat megoldották — A belső vonal elve. —

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Budapest, szeptember 18.

Egy magasrangú katonai szakember az eddigi hadműveletek jelentőségéről a következőket állapítja meg: Az osztrák-magyar és német vezérkar nemcsak az orosz próbamozgósítás hivatalos hírei alapján voltak tájékoztatva afelől, hogy Oroszország ezáltal — már a Balkán-háború alatt használt eszköz által — lényeges előnyt szerzett a hadikészültség tekintetében. Ennek a ténynek megvilágítása céljából néhány általánosan ismert és nyilvánosság előtt sem titkolt dátumra utalunk.

Ez év áprilisában Oroszország Perzsiában állott seregeit a Kaukázusba vonta vissza s május havára próbamozgósítást rendelt el a három kaukázusi hadtest számára. Március közepé óta turnusonként négyszázötven-négyszázötven második vonalbeli ugynevezett „honvédet“ hívtak be tizennégy-husz napos fegyvergyakorlatra. Májusban elrendelték a szibériai hadtest s az odesszai katonai kerület próbamozgósítását. Augusztus havára elrendelték a nyugati s a belső oroszországi egyes katonai kerületeiben a nagy tartalékos-hadgyakorlatot, amelyhez két korosztályt hívtak be, egyenként 350.000—400.000 embert. Köztudomású dolog volt ezenkívül, hogy a nyugati határ közelében levő katonai kerületek tiz hadteste már békében olyan állományu volt, amely a háborús-létszámnak majdnem megfelelt.

Hogy ezek a pétervári kormány által egyáltalán nem is titkolt intézkedések azokon a helyeken, ahol hivatásszerűen foglalkoznak idegen véderőviszonyok nyilvántartásával, titokban maradhattak volna, azt senki sem hiszi el. Nem lehet tehát komolyan venni azt a mesét, hogy Ausztria-Magyarországot és Németországot meglepte volna Oroszország hadikészültsége.

Oroszország nagy katonai készülésének helyes megítélésé már visszatükröződik a mi hadi és felvonulási terveinkben is. Hogy az eseményeket helyesen ítélhessük meg, az osztrák-magyar és német seregeket egységes haderőknek kell tekintenünk, amelynek Oroszország és Franciaország ellen a belső vonalon kell operálniuk. Két ily hatalmas ellenség ellen nem lehet egyidejűleg offenzívának lennünk s nem lehet egyszerre döntést provokálni. A belső vonal alapelve: a két ellenfél egyikét lehetőleg nagy erővel megtámadni és legyőzni, mialatt a másik ellenfelet foglalkoztatni, feltartani kell s megakadályozni abban, hogy azon az operációs helyen, ahol szövetségesét tulerővel támadták meg, beavatkozhasson. Ez az elv világosan érvényre jut a jelen háborúban. A vezető idea volt: Franciaországot minden erővel megtámadni, Oroszország főerejét pedig lekötöni addig, míg a német-francia harcra megtörténik a döntés. Hogy a német és osztrák-magyar hadsereg egymással szoros stratégiai viszonyban operál, hogy végül úgy keleten, mint nyugaton győzzön, az nem titok azok előtt, akik itélni tudnak.

Az osztrák-magyar hadseregnek az a súlyos feladat jutott, hogy az oroszokat a keleti harcra feltartsa. Az orosz vezérkar kevésbé észlelt kiadott kommunikációja arról a szükségeségről szól, hogy egész erejüket a galíciai harcra kellett vetniük. Ennek következménye az volt, hogy Németország akadálytalanul meho-

tett győzelmi útján Belgium és Franciaországon keresztül s leverhette akcióképesebb s így veszedelmesebb ellenfelét. Az orosz kommunikáció megállapította azt is, hogy az osztrák-magyar hadsereg megakadályozta Oroszországot abban, hogy Keletporoszország ellen elég erős hadsereggel vonuljon fel.

Az osztrák-magyar hadsereg Oroszország elleni mesteri defenzívájának teljes értékelése későbbi idők munkája. Hogy a mi hadseregeinkre kezdettől fogva háramló feladat mennyire súlyos s hogy azt pillanatnyilag nem mindenütt fogják a kellő megértéssel fogadni, az nem lephette meg a szakembert, aki köllőleg át tudta tekinteni a viszonyokat. Most nincs helye szentimentalizmusnak. Ausztria-Magyarország és Németország létükért harcolnak; a katonai szükség az, amely minden más szempont felett áll. A nagy időknek erős nemzedékre van szükségük, amely ezeket a szükségességeket hidegvérrel fogadja, szemét mindig az egészre s nem a részletekre fordítva.

Annak a számtalan háborúban beigazolt igazaigának teljes tudatában, hogy a támadás általában kedvezőbb eredményekkel kecsegtet, mint a tiszta defenzíva, a mi hadvezetőségünk is a Németországgal közösen megállapított stratégiai terv keretében helyt adott az offenzív gondolatnak. A Dankl hadsereg offenzívája Lublin felé emellett szükségszerű is volt. Egy Lemberg környékén álló osztrák-magyar hadsereg csak akkor végezhetett el feladatát, ha balszárnya és háta Oroszország-ból jövő támadások ellen a Visztulától keletre és nyugatra biztosítva van. Minél messzebb szorítják az ellenséget az offenzívával észak felé, annál nagyobb mozgásezabadságot nyer a lemberg-i sereg. Hogy milyen tetterővel végezte Dankl ezt az offenzívát, bizonyítja az a körülmény, hogy az oroszokat augusztus 25 én Kraszniknál, augusztus 27 én pedig harminc kilométernyire messzebb, Niedzwica-Duzánál megverte. Ezek teljes eredmények voltak.

Hasonló célt szolgált az Auffenberg hadsereg offenzívája, amely az orosz tulerő ellenére egész Zamosce-Tyszovce ig nyomult előre. Az oroszok felismerték a maga egészében az Auffenberg hadsereg részéről őket fenyegető veszedelemet s minden megmozgatható tartalékjukat ellene küldték. A csatavonal centrumában csapataink példátlanul vitéz magatartása s az ügyes vezetésnek köszönhető, hogy a Lemberg-Dnyeszter közti részen az orosz főerő támadását egy hétig feltartottuk, habár az oroszok gyalogság tekintetében háromszoros, tüzérségben pedig még nagyobb fölényrel rendelkeztek.

Az első lemberg-i ütközet után centrumunk a Grodek-Dnyeszter közti vonalra vonult vissza. Az oroszok hatalmas seregeket csoportosítottak a Ravaruska felé tartó Auffenberg sereg ellen. E fontos intézkedés tudatában centrumunk, hogy Auffenberg előnyomulását megkönnyítse, szeptember 8-án ismét offenzívába fogott s öt napos sikeres ütközetben Lembergig vetette vissza az oroszokat. Az északi szárnyat azonban nagy orosz segédcsoportok érkezése fenyegette s ezért elhatározta hadvezetőségünk, hogy a hadsereget kedvező terepen gyűjti össze s további operációkra előkészíti.

Hadseregünk a rettenetes tulerővel bíró orosz offenzívát Keletgaliciában három hétig feltartotta. Az oroszok elszámították magukat. Mig Oroszország a rendelkezésére álló haderő négyötödét ellenünk indította s hasztalanul kísérte meg vasfalként ellenálló seregünk ellen a támadást, az alatt nyugaton a német csapatok kritikus helyzetbe hozták a francia seregeket s megvetették alapját a háború szerencsés kimenetelének. Az osztrák-magyar hadsereg, mint a szövetséges haderő egyik része, amely a belső vonalon operál, több eredményt ért el, mint azt várták volna. Megverte az orosz haderő felét, számtalan foglyot ejtett, háromszáz ágyut és sok hadiszert zsákmányolt s ha az elesett, vagy hadifogságba jutott orosz katonák helyett nem állíthattak volna ellenfeleink mindig kétfőt a kimeríthetetlen ember-tartalékból, akkor sikerült volna még döntő győzelmet is aratni. Oroszországot, amelynek ujonkontingense háromszor akkora, mint a miénk, amelynek békelétszáma majdnem a mi hadilétszámunknak felel meg, a mi kisebb haderőnk nem verheti meg végérvényesen, mert csak azért sem, mert anyagi felszerelése, haditesteinek tüzéséggel való ellátása sokkal jobb, mint a miénk. Oroszország hadiköltségvetése 1914-re 2,6 milliárd volt.

Most hadseregünk a természet által s mesterségesen is megerősített terepen új, dicső tettekre készül már nem látszik messzi az az időpont, amely meghozza a végleges döntést, a hatalmas mű befejezését, amelyet vitéz, fennkölt szellemű hadseregünk oly dicsően vezetett be.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* A divatárusleány regénye. (Társadalmi dráma az Urániában.) Egy szegény leány megható történetét mutatja ma be a színház. A leány egy divatárus üzlet műhelyében éli napjait, szépsége megragadja egy előkelő világi figyelmét és itt kezdődik a regény: bőditő szavakkal, kábitó ígérésekkel, a nagyvilági élet gyönyöreinek festésével rábírja a leányt, hogy tisztességes szegénységét otthagyja és barátinője legyen. És a leány a hiszélgecek és ígéretek ösztönétől elkábitva hisz a csábító szavaknak, otthagyja szüleit és vőlegényét, követi őt az ő életébe. Mohón nyul az élvezetek után, előkelő ruhák, kávéház, mulató felejtetik el vele bűnét, hogy három embert tett boldogtalanná lépésével. De a gyönyörök nem kiapadhatatlanok, nemsokára unatkozni látjuk, új kalandra vágyik és ez vesztét okozza. 5

* Harctéri mozifelvételek az Apollóban. Az Apolló-színház igazgatósága a lapok útján hozza tudomására a publikumának, hogy őrieti anyagi áldozatok árán sikerült lekötönie a harcszintereken készült és ezután készülő mozifelvételeket, amelyekre a közös hadügyi miniszterium adott engedélyt a filmgyárnak. Már az első sorozatban a világtörténelmi események legnevezetesebb momentumai kerülnek vetítésre. A sorozat első része keddtől kezdve látható az Apollóban.

* Amerikai vasúti dráma az Apollóban. A közönség legkedvesebb képei közé tartoznak az amerikai vasúti drámák. Ennek a zsánernek kiváló példányát kapta ma az Apollóban a publikum, amely nagy gyönyörűségekkel nézte végig az idegítgatóan érdekfeszítő képet. Egy-egy vakmerő produkcióján, amelynek sorozatvonul el szemünk előtt, valósággal elál a ember lélekzete, annyira lebilincselő a dráma cselekménye. Nem kevésbé érdekes „Az úrviz” című dráma is, amelynek cselekménye valóságban előtörtént városban játszódik le. A vöröskeresztről készült aktuális felvételek fokozzák az új műsor tartalmasságát és érdekességét. Szombaton másodnap kerül vetítésre az az elsőrangú sláger műsor. 3

* Európa és egyes államok háboru-térképei Kerpelnél kaphatók. 114

* „Shylock, a krakkói bankár” közkívánatra legközelebb az Urániában. 5

Aradi vállalatok adója.

(Elkészült a kivétési lajstrom.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, szeptember 18.

Az aradi magyar királyi pénzügyigazgatóság elkészült az aradi nyilvános számadásra kötelezett vállalatok II. od osztályu kereseti adójának kimutatásával. Az aradi vállalkozások realitását és szilárdságát mondja el az a lajstrom, amely mindennél beszédesebben mondja el, hogy gazdasági intézményeink az elmúlt esztendőben ismét erősödtek, gyarapodtak és nagyobb jövedelmet mutatnak ki, mint egy évvel ezelőtt.

Míg a múlt esztendőben az összes nyilvános számadásra kötelezett vállalatok összesen 556529 korona adót fizettek, addig a jövő évi kivetés 674522 koronában van kontemplálva. Megjegyzendő, hogy a száztizennyolcezer korona növekedés nagy része abból keletkezik, hogy az Acsev. adóját a múlt esztendőben csak háromnegyedévre, most pedig egész esztendőre írta elő a pénzügyigazgatóság.

Nagyobb differenciák mutatkoznak tökérs gazdag pénzintézeteink adójánál, ami, mint említettük, gyarapodásuk jele. Ez annál inkább kiemelendő jelenség, mert az elmúlt év a gazdasági krízis legerősebb hullámsapásai között tartotta a gazdasági életet. Az aradi nagy bankok ennek ellenére a fejlődés útjain tudtak maradni. Az Aradi Első Takarékpénztár, az Aradmegyei Takarékpénztár, az Aradi Ipar és Népbank, az Aradi Polgári Takarékpénztár, a Viktória Takarékpénztár adóját emelte tekintélyesebb összeggel a hatóság mérlegükben kimutatott nyereségeiknek emelkedése folytán.

Az alább következő kimutatásban az első szám a jövő évi kivétést, a második szám a múlt évi megállapítást, végül az igazgatósági jutalékok után fizetendő adókat jelzi.

Aradi Általános Takarékpénztár 4738—3553 (igazgatósági jutalék 773 korona), Aradi és Csanádi Egyesült Vasutak 204011—148631 (igazgatósági jutalék 6017 korona), Arad-Csanádi Gazdasági Takarékpénztár 50975—50297 (igazgatósági jutalék 4100 korona), Aradi Első Takarékpénztár 83511—55384 (igazgatósági jutalék 7032 korona), Aradi Fűrészgár r. t. 4911—5299 K., Aradi Hitelbank Takarékpénztár 82—443, Aradi Kereskedők Takarékpénztár és Hitelszövetkezete 1570—1282 (igazgatósági jutalék 934 korona), Aradi Kereskedelmi Bank 8687—6056 (igazgatósági jutalék 1784 korona), Aradi Közgazdasági Bank 8035—6141 (igazgatósági jutalék 1622 korona), Aradi Központi Takarékpénztár 5256—6524 (igazgatósági jutalék 1297 korona), Aradi Ipar és Népbank 43646—33328 (igazgatósági jutalék 5277 korona), Aradi Posta és Távirat Tisztviselők Önszegélyző Pénztára 48—54 K., Aradi Polgári Takarékpénztár 46318—30260 (igazgatósági jutalék 12460 korona), Aradi Nyomda Részvénytársaság 820—388, Aradi Polgári Önszegélyző Egylet 12—18, Aradi Rendőrség és Tűzoltóság Önszegélyző és Nyugdíjpótló Egylete 95—61, Aradi Széchenyi Gízmalom r. t. 6541—6637 (igazgatósági jutalék 1380 korona), Aradi Takarékpénztár és Segélyegylet 158—155 K., Aradi Termény és Aruraktár r. t. 729 korona, Aradi Villamosági r. t. 24306—19467 (igazgatósági jutalék 2870 korona), Aradi Világítási és Erőátviteli vállalat 1159—3192 K., Aradi Vendéglősök Szikviz és Szifonfejgyára 937—1361, Aradmegyei Takarékpénztár 64263—49893 (igazgatósági jutalék 7398 korona), Aradmegyei Gazdasági Egyesület 172—196 K., Concordia Nyomda r. t. 1492—1487 K., Délmagyarországi hajlított fabutorgyár 2501—1008 K., Első

aradi sertéshizláló r. t. 1428—1449 K., Aradi Ingatlan Forgalmi Parcellázó Bank 1268—2674, Viktória Takarékpénztár 81033—24785 (igazgatósági jutalék 7143 korona), Weitzer vagongyár r. t. 71829—73267 (igazgatósági jutalék 6605 korona.)

Mint említettük a kivetés végösszege körülbelül száztizennyolcezer koronával nagyobb a jövőre, mint az idei évre.

A javaslatot a városi adóhivatal holnap közszemlére teszi ki és nyolc napon át bárki megtekintheti. A tárgyalások idejét később tesszük közzé.

Megjegyzendő, hogy a pénzügyigazgatóság elkészült a III. osztályu rendes kereseti adók pótkivetésével is. Ez azok adóját jelenti, akiknek az elmúlt adótárgyalások alkalmával még nem volt elkészülve adójavaslatuk. A lajstrom szintén a városi adóhivatalban tekinthető meg.

Aradiak levelei Montenegró határáról.

(Küldetett hadnagy. — Hogyan harcolnak a crnagorcok.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, szeptember 18.

Türelmetlenül várják majd minden aradi házbán a postást. Ma a legszivesebben látott vendég, aki ha egy sor írást hoz is, vigaszt, bánatot oszlato örömhirt visz a távoli csatatereken küzdőkért aggódóknak. Aki a harcterről levelet küld, írást ad a postárnak, az él. Akár egészséges, akár sebesült, de él és az élet ma kétszer oly drága, mint máskor, noha szörnyen leszállott az árszija. Kétszeresen jól esik örömhíreket, jó híreket hallani a nagy, tengernyi távolságból küzdők felől és az alábbi sorok, nem csak azoknak esáltak örömkönyveket a szemükbe, akik kapták, hanem arra is szánják, hogy az Aradi Közlöny olvasóit is megörvendeztesse, mert ismerőseinktől, sziveinkhez közelálló jó barátainktól érkeztek.

Egyiket egy aradi orvos kapta a déli harc-terén vítézkedő tüzértisztól, aki Aradon is nagy szimpátiának örvend:

Kedves Jóni! Soraidat puskaropogás, ágyudörgés közepette olvastam. Négy napi kemény ütközet után sikerült elfoglalnunk egy erődítményt, mely a montenegrói határon fekszik. Csapatunk azeptembér 14 én kezdte meg tisztító munkáját s egyik feladata volt az erőd elfoglalása. Ez tényleg sikerült is. Temérdek juhot, kecskét, disznót, borjút s lábas jószágot zsákmányoltunk. Katonáink annyira el vannak telve hússal, hogy képesek egy egész disznót, kecskét eszerbe adni egy maroknyi főzőlékért. Különbösen is élelmzésünk kitünő, nem is gondolod, mily pompásan élünk. A napokban még pezsgő is került az asztalra, hogy meg ne feledkezzünk az izéről.

Határunk meg van tisztítva a montenegróiaktól. Kemény legények, puskatűztől nem igen félnek, csak az ágyu és a szurony képes őket kiugrasztani úgyis megválasztott pozícióikból. Rosszul céloznak, de így is veszedelmesek, mert csak a legnagyobb megerőltetéssel lehet őket észrevenni s annyira behúzódnak a sziklák közé, hogy a golyó nagyobbára csak akkor tesz kárt bennök, ha visszavonulóban vannak. Egy-egy ember részére szolgáló buvóhelyen néha 5—600 darab patrót is találunk. Sziklák között pusztán annyi nyílást hagynak, hogy a fegyver csöve elférjen s szüntelenül ész nélkül lövöldöznek. A munició és szanitéc szolgálatot asszonyok látják el náluk. Sebesültjeiket vagy megölik, vagy magukkal huc-

colják. Azt hiszik, hogy nálunk oly bánásmódban részesülnek, mint amit ők alkalmaznak s amiről jobb nem beszélni. A multkor a mieink egy nehezen sebesültek kenyéret és vizet kínáltak. Visszautasította: „A svábától nem fogad el semmit.”

A másik levelet Hehs Aladár, az országosan ismert Hadsereg című lap szerkesztője kapta egy hadnagy sógorától, akit fényes kitüntetés ért a déli harcteren tanúsított hősiességéért.

„Amint már megírtam, öt hete vagyok távol otthonomtól. Ebből három hete folyton az ellenség közvetlen közelében tartózkodunk. Hála istennek jól érzem magam, egészséges vagyok. Ma örömmel ültünk az oroszok veresége fölött. Görögtűzök égnek a hegyek ormain. Felhangzik a Himnusz, Szózat, Götterhálte. Lélekemelő látvány. Csak a Lovcanehy-komor. Ma nem tüzelnek az ágyuk reánk, illetve erődítményeinkre. Nagy kitüntetésben volt a napokban részem. Két százszázad vonult el előttem. Ugyanis egy járőr kiküldetésnél nagy szolgálatokat tettem. 50 lépésnyire sikerült embereimmel megközelíteni az ellenséges feldwachet. Majdnem elfogtak. A végső pillanatban sikerült őket legyőzni. Többeket lelőttünk. A golyók fűyűttek mellett. Azonban sikerült embereimmel veszteség nélkül megmenekülnöm.

Felsőbb parancsnokságom napiparancsa erről így szól:

„Bei der Aufklärung haben sich durch kühnes und entschlossenes Vorgehen besondere hervorgeraten: Leutnant v. Sz., Zugführer Semgereki, Kanonier Kardos, Gendarmario wachmeister Jos. Sveusek, Zugführer Wilhelm Barth, Zugführer Ant. Arich, sowie Franz wachaufseher Tripó Brajak. Ich spreche den genannten Offizier und der angeführten Mannschaft für ihr unter feindlicher Einwirkung anerkanntes und nachahmungswertes Verhalten die Belobung des kommandos aus.“

Az én parancsnokom ezt a következőképp tudatta velem:

A midőn a hadnagy ural ezen magas helyről érkezett fenti parancsot kivonatban közlöm, szívem mélyéből őszinte szerencse kíváncsaimat fejezem ki és örömmel adok kifejezést, hogy a hadnagy ur igazi katonához méltó derék viselkedésével nemcsak az én, hanem a magasabb katonai körök dicsőretét is kiérdemelte.

Büszköséggel tölt el az a tudat, hogy hadnagy ur a vitéz és bátor gyalogozó parancsnokságom alatt álló 153 zászlóníjű tisztjei közé tartozik és szívből kívánom, hogy a Királyért és Hazáért továbbra is dicsőségteljes szolgálatokat tehessen.

Nagy örömmel ünnepelte meg csapatunk tisztura ezt a ritka alkalmat, amikor is egybehangzóan az egész tisztikar kifejezést adott azon meggyőződésének, hogy olyan parancsnak vezetés alatt álló csapat, mint a milyen a mi őrnagyunk, a ki humanus bánásmódjával, szigorú, de mindig igazságos rendelkezéseivel és intézkedéseivel a legteljesebb bizalmat váltotta ki katonáiból, mindig ilyen eredményt fogja helyét megállni az ellenség előtt.

Az ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 267
Szerkesztőség (csak éjjel használható mellékállomás)	— — — — 131
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	— — 131
Nyomda	— — — — 131

Döntő német győzelmek a franciákon.

— Osszeomlott a francia offenzíva. — Döntő francia vereségek a kétszázötven kilométeres fronton. — Beismerik a franciák az irtózatos veszteségeket. — Poincarét megölésével fenyegetik. —

— Hivatalos távirati tudósítás. —

Berlin—Róma, szeptember 18.

Kétség-megszakítással tizenkettődik napja folyik a harc, nemcsak Páris és Verdun között, hanem Verduntól délre is, egészen a francia Belfort erősségig terjedő vonalon.

Ma már a német nagy vezérkar legújabb jelentéséből kitűnik, hogy a franciák támadása borzalmas vereséggel végződött s az óriás méretű útközvetet főlényesen nyerik meg a németek.

Szeptember 9-ike óta, amikor a német hadsereg jobb szárnya: a Kluck-hadsereg kénytelen volt a déli és keleti irányból jövő túlerős francia támadás elől visszahúzódní, hogy mentesítse magát Páris védőseregének esetleges kitérésai ellen, Joffre francia generalissimus két helyen is megkísérelte, hogy a német frontot áttörje. Az egyik kísérlet Rheims irányában ép úgy meghiúsult, mint a másik, mely körülbelül Meaux és Montmirail között Bülow seregével szemben hajtattott végre, s mindkét akció — a franciák beismerése szerint is — óriási veszteségeket okozott nekik. A német nagyvezérkar legutóbbi jelentéseiből megállapítható, hogy tizenharmadika óta egészen új, a német hadvezetőség által kezdeményezett harc van folyamatban. A franciák kezéből tehát rövid néhány nap múlva ismét kisiklott az iniciatíva és a német hadseregek a maguk által választott időpontban és kedvező körülmények között léptek ismét offenzív akcióba.

Ennek az óriási méretű harcnak kivételes jelentősége tártí el a figyelmet a többi harcokról, melyeken fontosabb események vannak ugyan készülben, de amelyek — úgy látszik — még nincsenek az érlelődés olyan stádiumában, mint a francia-német mérkőzés. A nyugati hadiszíntéren a német jobbszárnyon felújult harc áttért az ezen szárnytól kelet

felé álló s csatlakozott többi német hadseregre is, ami örvendetes jele annak, hogy most már a német trónörökösnek Verdun alatt álló serege is beleavatkozhatott a küzdelembe. A mérkőzés frontja azonban mindinkább kibővült, mert Verdun és Nancy erősségei körül is folyik már a harc. Ez azért fontos, mert így a bajor trónörökösnek hadserege: a hatodik német hadsereg és Heeringen tábornoknak serege, a hetedik német sereget is teljesen le tudják kötni a körülbelül nyolc hadtestet számláló keleti francia erőt és bármelyik említett erősség eleste esetén oldalba támadhatja a jobbszárnyával a Vogézekre támaszkodó angol-francia főerőt. A legnagyobb csatlakozás azzal érte a franciákat, amikor azt hitték, hogy ha a Marne folyótól délre koncentráva erejüket megállítják és döntő mérkőzésre készítik az amúgy is koncentrikusan előnyomuló német hadseregeket, akkor Páris teljesen felszabadul és védőserege az erődvonalon kívül is beleszólhat majd a küzdelembe. Am ez nem történt meg s az erre predesztinált német seregesoport Páris északi frontján napról napra nagyobb eredményeket ér el, így, mint ma jelenti a nagyvezérkar: két francia hadtestet s egy hadosztályt teljesen tönkretett, megsemmisített. A francia támadás minden vonalon véresen omlott össze. Soissonsnál a franciák megkísérelték az átkelést az Aisnen, azonban a német ágyúk ebben megakadályozták s — mint maga a francia vezérkar beismeri — borzalmas veszteséget okozott az ellenségnek. Rheims mellett egy újabb erődöt foglaltak el kétezer foglyot ejtve, a Vogézekben pedig főlényesen utasították vissza a franciák támadását. Mindez a francia offenzíva és defenzíva utolsó napjait jelenti.

Véresen összeomlott a francia támadás.

A Magyar Távirati Iroda jelenti Berlinből:

A nagyvezérkar közlése szerint a nagy főhadiszállásról szeptember 17-én este 9 órakor a következőket jelentik:

Az Oise és a Maas közötti csatában a végső döntés még mindig nem történt meg. Bizonyos jelek azonban arra vallanak, hogy az ellenség ellenálló ereje kezd megbébníni.

A franciák által megkísérelt áttörés a legszélsőbb német jobbszárnyon a mi csapataink minden különösebb erőfeszítése nélkül önmagában összeomlott. A német hadsereg a középső részen lassan, de biztosan hódít tért. A Maas jobbpartján, a szélső ponton az ellenségnek Verdunból megkísérelt kirohanásait könnyűszerrel visszaveteltük.

Berlin: (Cenzurálva.) A B. Z. am Mittag a franciaországi csatáról a következőket jelenti: A németek helyzete állandóan kedvező. Bizonyosnak látszik, hogy a Marne mellett vívódó több napi csata a német seregek teljes győzelmével fog végződní.

BUDAPEST. (Hivatalos.) BERLIN: A nagy főhadiszállás ma délelőtt tegnap esti jelentésének kiegészítéseképen a következőket közli: A 13. és a 4. francia hadtest és egy további hadosztály részei tegnap Noyontól délre döntő vereséget szenvedtek és öt úteget vesztek. A csatavonalunk egyes állásai ellen intézett ellenséges támadások véresen összeomlottak. Hasonlóképen visszautasítottuk a francia alpesi vadászok előnyomulását a Vogézek láncolatánál a Breusch-völgyben. A Rheims mellett Château-Brimont bevételénél 2500 foglyot ejtettünk. Egyébként a nyílt csatában is szintén kerültek foglyok kezeinkbe és zsákmányoltunk lövegeket, de ezek száma még nem tekinthető át. (Miniszterelnökségi sajtóosztály.)

Budapest, szeptember 18. (Táviróda. Cenzurálva.) Berlin: Hivatalos távirati jelentik: Soissonsnál volt a harc a legelkeseredettebb. A megáradt Aisnél megkísérelt átkelésnél a franciákat a német ágyúk iszonyú keresztlüzbe fogták. A franciák maguk elismerik, hogy irtózatos veszteségeket szenvedtek. Halottaik számszámra hevernek a csatamezőn.

Berlin, szeptember 18. (Hivatalosan cenzurálva.) A legtekintélyesebb német lapok a francia harctér méltatása közben türelemre intik a közönséget. A háboruban ugyan óriási áldozatokat kell hozni, mert az ellenség nem lekicsinyelendő, de a vég nem lehet más, mint győzelem.

Motorűtegeink dícsérete.

Bécs. (Cenzurálva.) A Neues Wiener Tagblatt nyugati harctéri tudósítója hosszabb jelentést közöl Maubeuge erőd bombázásáról és leírja az osztrák-magyar motormossárűtegek működését is, melyek Merbas irányában rendkívül pusztító hatással szóltak bele a bombázásba. Az osztrák-magyar tüzérség ezen az oldalon bevette a kitűnően megerősítette De Boussois erődöt és a Rocq térközművet. Mintegy tíz kilométer távolságról történt a tüzelés és egyik lövés a másik után pompásan talált, a páncéltornyok betonpalástjait, mint a gípez mállottak széjjel. De számos francia űteg is elnémult az osztrák-magyar mossaarak bombolására.

Poincaré és a cár gratuláltak egymásnak.

Bécs. (Cenzurálva.) A Neues Wiener Journalnak jelentik Kopenhágából: A franciák hivatalos jelentései a Marne-i csatáról óva intenek a korai optimizmustól. Mindazonáltal Poincaré elnök és a cár már lendületes szavakban gratuláltak egymásnak. (M. T. I.)

Fenyegeti már a nép Poincarét.

Genf. (Cenzurálva.) Franciaországból érkezett jelentések azt mondják, hogy titkos royalista agensek erősen mozgolódnak. Röpcédulákat osztogatnak a hadseregben, Poincaré naponta fenyegető leveleket kap. A hangulat olyan, hogy kabinetválságtól kell tartani.

Tisztán látnak a francia radikálisok.

Róma. (Cenzurálva.) A párisi Liberté, a francia radikális többségi párt szócsova éles hangon kéri támadni Angliát és Oroszországot machinációit.

Békevágy Angliában.

Hága. (Cenzurálva.) Curzon lord nyűt la vélben aggasztónak mondja a rózsás reményozóló áthatott katonalevelek és újságcikkek közzétételét. Könnyen az az érzés támadhat, hogy a béke közel van. Azonban a rossz gazdasági helyzet is előidézhetheti a mielőbbi béke vágyat.

Válságban a francia tőke.

Zürich, szeptember 18. (Cenzurálva.) Franciaország pénzügyi válsága most már olyan államokra is átesap, amelyek nem vesznek részt a háboruban, amelyek semlegesek maradnak, amelyeknek ipari vagy kereskedelmi vállalkozásaikban — legalább is részben — francia tőke fekszik. Zürichből jelentik, hogy az ottani Globus áruház, amely Svájcban egyik legnagyobb áruháza volt, néhány hete fizetés zavarokkal küzdött, míg végre tegnap bevallotta a fizetésképtelenségét. A vállalat passzívája hat millió frank. A Globus-áruház 1821 óta állott fenn, néhány évtizede részvénytársasági formában és a részvények többsége francia kézben van. (N. T. II.)

A németek had'zsákmányai.

Berlin. A napokban hivatalosan is jelentették, hogy Rheimsben számos francia repülőgép és motort hatalmas benzinkészlettel zsákmányoltak a német katonák. A hatalmas zsákmány szoros és felfedező Marderstein őrnagy a következőket mondta a zsákmányokról:

— Augusztus 5-én azt a parancsot kaptam, hogy Rheims közelében keressem meg a Béthény repülőállomást, hogy szükséges számszámokat és kiegészítő részeket találjak. A katonai léghajóállomást kiürítve találtam, azonban öt kilométerrel távolabb teljesen elrejtve megtaláltam Deperdussin repülőgépésztiár. Azonnal megszállottuk katonáinkkal a telepet.

és átkutattuk, hogy nincsenek-e száraz torpedók és bombák elrejtve. A telepen kilenc nagy-szerű kétfedelűt és husz pompás egyfedelűt találtunk, részben Gnome-, Renault- és Anzani-motorokkal ellátva. Ezenkívül egy mellékhe-lyiségben és a padláson huszonkilenc Gnome-motorra akadunk. Számos motoron rajta volt a készítési idő jelzése is: 1914. július. Termé-szetes, hogy a motorokkal együtt számos új szereszmot és dótalkatrészt találtunk.

Kitűnő hadizsákmány volt a németek szá-mára az is, amelyet Saint-Quentinben találtak. Az itteni csatornán ugyanis negyvennyolc ha-falmas és elsőrangú szénrel megrakott vontá-tóhajót koboztak el. A hajókon három millió kilogramm kőszén volt.

Pusztítják a belgák Antwerpent.

Berlin, szeptember 18. Rotterdámon ke-resztül érdekes hírek érkeztek ide Antwerpen-ből. Eszerint a vár parancsnokát, Dufour tá-bornokot elmozdították állásától és helyére Deguise altábornagyot nevezték ki. Alparancs-noka Wielemans ezredes lett. A helyőrség fő-parancsnokául Jungbluth tábornokot, II. Lipót és Albert királyok szárnysegédjét nevezték ki. Antwerpen védelmén szakadatlanul dolgoznak. A város kerületében folyton rombolják a házakat, Putte falut például egészen eltűntet-ték a földszínéről, a csendőrkaszárnyát a le-vegőbe röpítették, mert az ágyuk kilövésének irányában állott. Az elűzött, vagy bebörtönzött németek ingatlanait vandál módon szétválták. Butoraikat elköttyavetyélték. A bankokban lévő pénzüket elrabolták, nyaralóikat fölperzselt-ék és kertjüket kipusztították.

Wied herceg sógora elesett.

Berlin. Schönburg Ottó herceg főhadnagy, az albán fejedelem sógora, elesett a harcúterén. (A herceg néhány hónapja, mikor politikai útja Bukarestbe vitte Aradon is tartózkodott és ér-dekes nyilatkozatot tett az Aradi Közlöny munkatársa előtt. A szerk.)

Nem halt meg Clemenceau fia.

Kopenhága. (Cenzurálva): A milánói Cor-riere della Serra tudósítása alapján világszerte elterjedt az a hír, hogy a nagy francia állam-férfi, Clemenceau fia a minap elesett a csata-téren. Ez a hír Magyarországon is részvétet keltett, mert a fiatal Clemenceau, aki vegyész-mérnök, egy magyar táblabíró gyönyörű leá-lyát vette feleségül. Az ifjú Clemenceau halá-láról szóló híron azonban nem igaz. Mindössze annyi történt, hogy Clemenceau, aki annak a seregnek volt egyik tisztje, amely a belgáknak vitt segítséget, az egyik ütközetben, még augusztus 23-án megsebesült. Egy német tiszt lötte át a felsőkarját. Azonban nem halt meg, sőt most már minden valószínűség szerint meg is gyógyult.

Japán háborúja.

Newyork. Tokióból szeptember 1-iki kelet-tel a következő közlést tesszük:

Fukio Osaki japán igazságügyminiszter a kamarában a kormányhoz benyújtott interpellá-cióra adott válaszában a következőket mon-dotta: — Mihelyt Japán Kiaucsaut elfoglalta, az ellenségeskedések a kínai és japán vizeken vé-get érnek. Japán félreáll és csendes szemlélője marad a háborúnak, ha ugyan lesz még akkor háború Európában. Azonban, ha németek olyan viselkedést tanúsítanak a déli vizeken, amely fenyegetné a Kelet békéjét, Japán az angol-japán-szerződés értelmében tanácskozni fog Nagybritanniával és segítséget fog neki nyuj-tani abban, hogy a németeket teljesen kiűzzék a keleti félgömbből.

Ugyanezen távirat jelenti, hogy a mo-narchia hadüzenete nagy meglepetést keltett Japánban, ahol a távirat szerint senkisév vi-sellettik animozitással a kettős monarchia iránt. Sőt Oku miniszter még a hadüzenet után sem akarta elismerni, hogy háború volna Japán és a monarchia között. „Mi nem indítunk hábo-rút — uymond — Ausztria-Magyarország el-len, csak a diplomáciai összeköttetés szakadt meg.” (Pol. Hir.)

Berlin. (Cenzurálva.) Vossische Zeitung az amerikai flotta akciójához a következő meg-figyzéseket fűzi: Amerika intézkedése akkor lesz jelentőssé, ha meggondoljuk, hogy a flotta

indulása minden valószínűség szerint Was-hington válasza Angliának Japánhoz az in-diai felkelés leverése dolgában intézett kérel-mére.

Olaszország semlegessége.

Fiume. (Cenzurálva.) Az olasz kormány-szi-goruan ügyel arra, hogy senki és semmi ne sértse Olaszország semlegességét. Azokat az olasz önkénteseket, akik a francia hadseregbe akartak lépni, a határon letartóztatták. Az olasz határrendőrség a letartóztatottak között több régóta körözött notórius szélhámost fűlelt le. Turinban, Milanóban és az olasz Rivierán több francia kémeket fogtak el. (Pol. Hir.)

Róma. (Cenzurálva.) A szociáldemokrata párt egyhangú határozatával további szigorú semlegességét követeli.

Orgyilkosok az angolok.

Rotterdam. (Cenzurálva.) Delarey bur tá-bornokot Fokvárosban, miután automobilja nem állott meg, angol rendőrök agyonlőtték. Társa-ságában volt Beyers bur tábornok, aki lemondott volt katonai rangjáról, mert Botha angol-barát politikáját helyteleníti. Beyers sértetlen maradt.

Az angol királyl pár német sebe-sültek közt.

Rotterdam. (Cenzurálva.) Az angol királyi pár és Mary hercegnő Southamptonban meglá-togatták azt a kórházat, ahol ötszáz német se-besültöt ápolnak. A király németül beszélt a foglyokkal, majd kifejezte azt az óhaját, hogy azokkal ugyanugy bánjanak, mint az angol se-besültekkel.

Uraim tovább dolgozunk...

(Elesett a vezérkari főnök fia.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, szeptember 18.

Agyában végigrajzik a háború minden mozzanata. Hiszen édes szülőltje valamennyi. Az egyik falutól a másikig elhuzódó gyalog-sági csatárlánc, a magaslatról lezudított shrap-nell-zápor, a földet eget megrémegtető lovasat-tak, a magyar virtus tüzele nagyszerű szu-ronyrohám: mind az ő kemény homloka mö-gül indultak az élet útjára. Mi még a békés polgári foglalkozások ezer ügyével bajával bi-belődünk, amikor ő már látta s kidolgozta a legapróbb részletekig azokat a harcokat, ame-lyekben katonáink északon és délen most forró vért öntenek.

Térképére hajol a milliós hadsereg feje-lleke s agyában végigrajzik a háború minden mozzanata. Szünet nélkül javít, dolgozik, ki-ezzel, hogy seregeink győzelmét mélyebb és termékenyebbé tegesse. E munkája közben je-lentik neki, hogy katonafia, Conrad Herbert báró dragonyos hadnagy Rawaruskánál meg-halt, a csataternek azon a pontján, ahová ő ál-lította.

Mit érezhetett abban a percben? Milyen viharok rázhatták meg szívét? Elhomályosult e pillantása, amint nézte-nézte azt a térképbe tű-zött zászlócskát, amely azt mondotta sárga nyál-vével: itt van az az ezred, amelyben fiad szol-gált s amelynek csatájában meghalt királyért, hazáért, becsületért?

Nem Hötzendorfi Conrad az egyetlen nagy-ur, kinek apai szívét nyíl sebezte meg. Ez a szent háború a nagyoktól, a tömegből kiállók-tól kívánja a legnagyobb lemondást s a leg-több áldozatot. A német hercegek közül né-hányanuk vére már pirosra festette a becsület mezejét. A császár két fia megsebesült. Tábor-nokok, ezredesek és főtisztek hősi haláláról na-ponta számolnak be a harci jelentések.

Ez a háború, a szó igaz értelmében mind-nyájunk háborúja. Mindnyájunk élete fuj belé-leköt, mindnyájunk becsülete ad neki ledönt-hetetlen támasztékot, s mindnyájunk gyerme-kei fogják gyümölcsöt élvezni. S ezért van tele oly fölséges jelenetekkel, amelyek az utó-kor fantosainak köztét megremegtetik majd.

E jelenetek legfőbbesőbbekéi közé fog tartozni a térképére hajoló vezérkari főnök, a csatatorvező, a diadalkövész, az óriási gép szikrája, amint egy zászlócskát két fiának ujjá közé fogva, egy új megnyitandó csata lehetősé-

ségét ásatja ki lángszével — s eközben éri a hír, hogy meghalt a fia, az, akit térdén lova-goltatott, akit megoskolt, ha bőlesőben aludt, s akinek kacagása annyiszor megszépítette számára ezt a csunya világot.

Krakói jelentés szerint a lengyel lapok elmondják, hogyan értesült Conrad vezérkari főnök fia haláláról. Egy őrnagy jelentette a szomorú esetet. Conrad pillanatig maga elő nézett. Hangtalanul suttogta:

— Mein Herbert.

Majd a tisztkehez fordult:

— Uraim tovább dolgozunk. Hol hagy-tuk el?

Háromszázezer hadifogoly német földön.

(Az orosz és francia elfogottak foglal-koztatása.)

Aradi Közlöny tudósítójától.

Berlin, szeptember 18.

Háromszázezer hadifoglyot helyeztek már el Németországban s ez a szám naponta ezrekkel és tízezrekkel növekszik. Hogy ezzel az óriási em-bertömeggel mi történjék, hogyan helyezték el és hogyan foglalkoztassák őket, olyan nagy problé-ma, amekkorát más háboruban nem ismertek. A heveses háború nem szolgálhat már támasztó pontul. 1870—71-ben a németek hadifoglyaitat mindenekelőtt a várakban helyezték el. Ezt bát-ran tehették és tehetnék ma is, minthogy há' istennek kizártnak látszik az az eshetőség, hogy német várak ostromára kerüljön sor, amikor a ha-difoglyok csak felesleges módon nehezenek a várbeliek élelmezését. De a várak ma már egy-általán nem alkalmasak a foglyok elhelyezésére. Már negyvennégy évvel ezelőtt is kevés volt a várakban a hely és sátor, valamint baraktábo-rokat állítottak fel a várak közelében. Végül azután nyílt helyeken létesítettek foglytáborokat. Az internált hadifoglyokat hivatásos katonáknak tekintették akkor, tisztjeik vezetése mellett gyakor-latoltatták őket, persze fegyver nélkül s ezentul csak a katonai kincstár részére foglalkoztatták, naponta öt órát, a tulórakat külön díjazva. Elő-fordult, hogy némely helyen magánszemélyeknek is dolgoztak a foglyok, ami azoknál a munka- (s állásnékülkieknél, akik nem mentek a háborúba, nagy elkeseredést keltett, mert a kevés pénzért dolgozó foglyok lenyomták a munkabéreket. Ked-vezőtlen következményekkel járt — különösen azokban a táborokban, ahol sok foglyot koncen-tráltak, — ha nem tudták eléggé foglalkoztatni a foglyokat. Kölnben például lázadás tört ki omiatt, amit könnyen el lehetett volna kerülni, ha nem összpontosítanak egy ponton több ezer foglyot, s ha gondoskodnak róla, hogy a többnyire fiatal emberek ne érezzék a téltlenség kínjait.

A mostani háboruban, amelyet ellenségeinkl gyalázatos és alávaló eszközökkel folytatnak, nincs okunk rá, hogy tisztán katonáknak tekintsük a foglyokat s hogy testi erejüket és képzettségüket még katonai gyakorlattal és növeljük. De azt sem kell megengedni, hogy téltlenül lustálkodjanak. Fog-lalkoztatni kell őket. Az illusztrált lapokban lát-ható egy kép, amely francia hadifoglyokat ábrázol, akik Stuttgart utcáin mint utcaseprők dolgoznak. Nem tudjuk, hogy Stuttgartban hiány van-e ott-boni erőkből, de nem hisszük, hogy a stuttgarti példa általánossá válhék. A hadifoglyok hadsere-gének nagy, egységes operációs területet köll ta-lálni, melyen a foglyok olyan munkát végezhet-nek, amely egyrészt nincs befolyással a munka-nélküliek helyzetére, másrészt maradandó hasznot hajt az egész német népnek. Ezt célozza az az in-dítvány, amely azt kívánja, hogy Németország ki-ellen területeinek, és mocsaras vidékeinek művelé-sére foglalkoztassák a foglyokat, hogy term. öké-pes földékké és buja legelőkké változzanak a most hasznavehetetlen területek.

Ilyen kietlen vidéke sok van Németország-nak Hannoverben, Pomerániában, Schleswig-Hol-steinban, Braundenburgban, Szászországban, Szilé-ziában, főleg Kelet-Poroszországban, de a birodá-lom déli részén, Bajorországban és Württemberg-ben is. A terméketlen területek művelését idáig vagy az állam végezte a porosz telepítési törvény alapján, vagy pedig magánszemélyek, így nagy iparvállalatok, bankok, részvénytársaságok.

Hindenburg folytatja hódító útját.

Közelednek egymáshoz a szövetséges seregek. — Első hadseregünk dicső haditettei. — Hazudnak a szerbek és az oroszok veszteségeinkről. — Szerbia végrömlása előtt. —

— Hivatalos távirati tudósítás. —

Berlin—Budapest, szeptember 18.

Folytatja előnyomulását Hindenburg hadserege.

Berlin: (Hivatalos.) A nagy vezérkar közli. A Keleti hadsereg a sultáni kormányzóságban folytatja hadműveleteit, egyes részei Osoviecz vára ellen nyomulnak előre.

Találkoznak seregeink a német haderővel.

Berlin: (Hivatalos.) Morgen tábornok proklamációt intéz a lengyelekhez, amelyben Lomza és Varsó kormányzóságok lakóival közli, hogy az orosz Narew hadsereg megsemmisült. Az osztrák-magyar hadsereg Visztulán inneni része pedig Galicia felől győztesen közeledik az orosz-lengyelországban előnyomuló német haderő felé. Hindenburg hadseregének egyik hadtestjével elővédként jön és baráti jobbot nyújt a lengyelek felé. Felkelésre buzdítja őket politikai és vallászabadságuk kivívása érdekében. Hatalmas és kegyelmes császárnak akarataként hirdeti ezt és elvárja a lengyelek lovasias gondolkodásától, hogy bennünket mint szövetségeseiket barátságosan fogadják.

Lánctravert orosz tábornok.

Berlin. A Wolff-ügynökség jelenti: Maros tábornokot, a 15. orosz hadtest parancsnokát, aki elrendelte, hogy minden keletporoszországi helységet gyujtsanak föl és minden férfilakost, ha nem is vett részt a harcban és ha készségesen kiszolgált is élelmiszereket és egyébeket, löjjenek agyon: láncra verve Halleba vitték, ahol haditörvényszék elé fogják állítani. (M. T. I.)

Dankl tábornok köszönete a veretlen első hadseregnek.

A főhadiszállásról jelentik, hogy Dankl Viktor lovassági tábornok szeptember 14-én hadsereparancsot adott ki, melyben a következőket mondja:

— A derék első hadsereg egy rendkívül nehéz hadműveletet fényesen oldott meg. Krazniknál és Lublin előtt az oroszokat döntőleg megvertük, ezután az erődítményszerű állásokban elhelyezkedett ellenséggel két heten át harcban voltunk és annak számtalan támadását mindannyiszor eredménnyel visszavetettük. Miután az oroszok naponta újabb erősítéseket kaptak és végül legalább kétszer oly erősek lettek, mint mi, támadásainkat önként beszüntettük, hogy a hozzájuk csatlakozó többi hadseregünkkel vállatve tovább küzdjünk. A Tonow régió mocsarain és erdőin át való menetelés szintén óriási követelményeket támasztott veletük szemben. Hála kitartásunknak és szívósságunknak, a feladat megoldása is sikerült és az oroszok alig merték meneteléseket megzavarni. A veretlen első hadsereg ma a számára kijelölt helyen áll. Köszönetet mondok hőselkü első hadseregem valamennyi tagjának mindazért a kiváló eszelekedetért, amit eddig minden irányban teljesített. A háború eddig velünk szemben nagy követeléseket támasztott. Ezek a követelmények a jövőben sem lesznek kisebbek, de ti, az első hadsereg katonái, eredményesen fogtok ezeknek is meg-

felelni hazánk üdvére, öfelségének, fenkölt császárnak és királynak dicsőségére. (Miniszterelnökségi sajtóosztály.)

Hazugságok seregeink veszteségeiről.

Budapest. (Hivatalos.) Hófer vezérőrnagy, a vezérkar főnökének helyettese egyes külföldi sajtóorgánomoknak hadseregünk nemzetiségbeli csapatairól közölt fordító és képtelen társaival szemben megállapítja, hogy úgy az orosz-galiciai csatamezőkön, mint a balkáni hadszíntéren német és magyar, északi és délszlávok, olaszok és románok a legfelsőbb hadurhoz való hű ragaszkodással és tudatában annak, hogy milyen szent jogokat védenek, valamennyien oly csodás hősiességgel küzdtek, hogy még a mi legveszedelmesebb és számban messze túlnyomó ellenségünk elismerését is kivívták. Így északon szlovénekből, horvátokból és olaszokból álló 97. gyalogezred Lembergél kiváló bravúrral és elszánt-sággal harcolt és nagy veszteségeit állhatatosan viselte el, a délvídeken pedig az otcosani 79. gyalogezred az Alsódrinamenti nehézségekben tartott ki hősiességgel. Valótlannak azok az erősen túlzott híradások is, amelyek ennek a csapattestnek veszteségeiről szerb részről terjesztettek. A szerbek azt híresztelik, hogy ebből az ezredből háromezren estek volna el, holott hivatalos megállapítás szerint az elhaltaknak, halottaknak és sebesülteknek összes száma 1421. Orosz forrásból viszont azt a hírt terjesztik, hogy a lomburgi csatákban 70.000 osztrák-magyar katona esett foglyul. Az ily híresztelések az eddig kiadott hivatalos megállapítások után még cáfolatra sem szorulnak. (Miniszterelnökségi sajtóosztály.)

Lipót Szalvátor a tűzvonalban.

Bécs. (Cenzurálva.) A Neues Wiener Tagblatt közli sebesült tüzérszolgák elbeszéléseit, melyekből kitűnik, hogy Lipót Szalvátor főherceg, aki mint tüzérségi főfelügyelő az északi harctéren időzik, a harcokban való közvetlen részvételével még fokozza a népszerűséget, melyet régóta a hadseregben élvez. A főherceg a sebesült újszolgák közlése szerint, semmi veszélyt nem tekintve, a tűzvonalban állott és igen sokszor a leghövesebb ellenséges shrapnell-tűzelés közepette is útegeinknél maradt s megingathatlan nyugalmával valóságos lelkesedésre ragadta a katonákat.

A hadifoglyok listájának kicserélése.

Bécs. (Cenzurálva.) A Fremdenblatt azzal a hírrel kapcsolatosan, hogy Németország semleges hatalmak közbenjárásával tárgyalásokat folytat a brit, francia és orosz kormányval a sebesült hadifoglyok lajstromának kiegyenlítése dolgában, — a következőket írja: Értesülésünk szerint ugyanilyen megállapodás készül az Egyesült Államok közvetítésével Ausztria-Magyarország és a fentemlített államok között is. **Egyszerű a Karagyorgyevics dinasztia.**

Bécs. (Cenzurálva.) A Südslavische Korrespondenz abszolút hiteles beszélgetést közöl egy Nisből Szalonikiba érkezett kiváló államférfiával, aki elmondta, hogy Szerbiában tisztán látják már a Karagyorgyevics-dinasztia monarchiellenes politikájának gyászos következményeit és hogy Péter királynak nem marad más választása, minthogy egész családjával és tanácsadóival örökre elhagyja Szerbiát. Franciaország katonai összehúzásával Oroszország Szerbiát magával rántja a romlásba. A kritikus helyzetért Pasicot vádolják.

Oroszok küldték vesztlükbe a szerbeket.

Budapest: (Hivatalos.) A Neues Wiener Tagblatt megállapítja, hogy a szerbek délvideki betörése az orosz orosz vezérkar parancsára történt és ez is elárulja mennyire

tájékozatlanok az oroszok hadereink erőarányainak elosztását illetően. A szerb betöréssel szemben fellépő ellenoffenzívánk után minden további szerb betörés kizártnak tekintendő. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Elcsapták Putnik vajdát.

Szofia: (Cenzurálva.) Nisből jelentik: Itteni lapok szerint Péter király Stefanovics tábornokot altábornaggyá és a hadsereg főparancsnokává nevezte ki Putnik vajda helyébe.

Szaloniki elvágva a világtól.

Szofia: (Cenzurálva.) Itteni lapok híradása szerint Szaloniki teljesen el van vágva a forgalomtól. Minden összeköttetés megszakadt.

HIREK. LEGÚJABB

Franciák megvertése Soissonnál.

Magyar Távirati Iroda jelentése.

Rotterdam. (Cenzurálva.) Az angol haditudósítók írják: A leghövesebb harcok Soisson körül folytak és négy napig tartottak. Aisne folyó a záporosó folytán megáradt. Angoloknak és franciáknak lehetetlen volt a városba behatolni, amelyre heves tüzési és fegyvertűzelést koncentráltak. A leghövesebb tüzelést arra a pontra irányították, ahol az angol és francia műszaki csapatok hidat akartak verni. E ponton irtózatossá mérséklés folyt le.

Szofia. (Cenzurálva.) A király fogadta a balkán bizottság elnökét Buxtont és fivérét.

Drezda. (Cenzurálva.) György és Frigyes Keresztély szász hercegek a vaskorona és Albrecht-rend lovag keresztjét kapták.

— Az új temesvári katonai parancsnok. Temesvárról jelentik: A hadvezérőrnagy Hess Rudolf altábornaggyot, aki odig Bécsben teljesített szolgálatot, Karres vezérőrnagy helyébe a temesvári katonai parancsnokság vezetőjévé nevezte ki.

— Új Vörös Kereszt megbízottak. Ferenc Salvátor főherceg az önkéntes egészség-ápolás főfelügyelője Csokonics Eadre gróf belső titkos tanácsos, a Vörös Kereszt egylet-höz kiküldött királyi biztos előterjesztésére Wiempffen Siegfried gróf főrendiházi tagot, Liphay Frigyes báró főrendiházi tagot, Csernovics Diodor miniszteri tanácsost, aradi jószágigazgatót, Goger László dr. miniszteri osztálytanácsost, Fodor Kálmán dr. országgyűlési képviselőt és Dániel Ferenc nyugalmazott főszolgabírókat a magyar szent korona országai Vörös Kereszt egyletének megbízottáivá nevezte ki.

— Adományok. A polgármesteri hivatalhoz a hadbavonultak hátramaradottjai részére ma a következő adományok folytak be. Szerényi Géza 30 K. Ekszert adtak: Kiss Aranka 3 törött gyűrű, Kiss Jánosné 1 törött gyűrű, Kohányi Hedvig 4 arany gyűrű, 7 darab arany töredék.

— Aradi egyesületek jótékony célú football mérkőzése. Az Aradi Atletikai Klub és az Aradi Munkás Testező Egylet elhatározta, hogy vasárnap csapatai között football mérkőzést rendez, amelynek tiszta jövedelmét a háborúba vonult katonák hozzátartozóink segélyezésére fordítja. A mérkőzés nagyon érdekesnek ígérkezik, mert az egyesület jó csapatokat képesek egymással szembe kiállítani. Az AAK csapata ma ép oly kiváló, mint a múltban, sőt néhány értékes játékosával gyarapodott. Az AMTE szintén jó csapatot képes kiállítani, dacára annak, hogy első csapatának hat játékosát szolgáltatta harcra a behívó parancs. A mérkőzés vasárnap délután pont négy órakor kezdődik.

— Egy huszárezredes hősi halála. Nagyváradról jelentik: Szerdán hivatalos távirat érkezett ide, amely jelenti, hogy Mayer Béla huszárezredes, a cs. és kir. 14. huszárezred parancsnoka a galiciai harctéren augusztus 23-án hősi halált halt 51 éves korában. A hős huszárezredes felesége, kis fia, édesanyja: özv. Mayer Antalné postafőnök neje és testvéröccse: Mayer Antal tb. kanonok, a Szent József intézet kormányzója gyászolja. A hősi halált halt alezredes legutóbb Nyiregyházán állomásozott, ő vezette ezredét az orosz harctérre mint ezredparancsnok és most várta előléptetését ezredessé. Augusztus 23-án a harctéren ezrede azt a parancsot kapta, hogy tartóztassa fel egy tulerós kozákhad támadását. A hatalmas termetű alezredes egy huszárdívizíjával támadt rá a kozákokra, irtózatos harc keletkezett az ellenséges seregek között, melyben az alezredes mindenütt előjárt. Tíz kozákot pusztított már el, amikor kuszárai látták őt lövéstől taláitan lováról lehanyatolni. Többé aztán nem jött hír róla. Családja kutatott utána, de eredménytelenül. Végre szerdán megjött a halált jelentő hivatalos távirat. Széchenyi Miklós gróf, megyéspüspök személyesen kereste fel Mayer Antal tb. kanonokot és részvétét fejezte ki az őt ért gyászeset alkalmából.

— A szülők az iskola-beiratás alkalmával ne mulasszák el Fischer Simon Nagy Aradát Arad, Szabadság-tér 12. sz. alatt felkeresni, ahol az internátus által előírt összes szükségletek iskolás gyermekek részére legnagyobb választékban és a legolcsóbb árban beszerezhetők. Különös nagy raktár van iskolakönyvek, fehérnemű, kalapok, sapkák, esernyők, nyakkendők, harisnyák és még ezerféle cikkben. 1989

— Az összes aradi iskolákban használt iskolakönyvek újak és használtak legjobban beszerezhetők Ingusz I. és fia cégnél Weitzer János-utca. A polgári fiu- és leányiskolákban előírt új és használt könyvek, a Ferenc-téren Ingusz I. és fia cég alatt létesített fióküzleteinkben is beszerezhetők. Az iskola főbejárata mellett balra. 4948

— Nyomtatvány-rendelők b. figyelmébe! Nyomtatványokat a rendkívüli állapotok dacára — egyelőre még — zavartalanul szállítunk. A leggyorsabbtól a legbiztosabbig mindennemű nyomdai és könyvkötészeti munkát vállaltunk áramelés nélkül a legrovidebb időn belül elkészít. Az Aradi Nyomda Részvénytársaság. Aradi csanádi egyesült vasúti palotájában.

— Zsidó imakönyvek és szertartási cikkek Pichlornél, Szabadságtér 1. kaphatók. 4981

— Új és használt iskolakönyvek Kerpel könyvkereskedésében már kaphatók. Tiszta állapotú használtak félárban.

Felolvas szerkesztő:
Rudnyánszky Endre

NYILTÉR.*

Iskolaidény 1914/15.

Iskolakönyvek

minden tanintézet részére új és használt

állapotban kaphatók:

Kerpel Izsó

könyvkereskedésben, Andrássy-tér 20. sz. (Fischer Eliz-palota)

Tiszta állapotú használt iskolakönyvek félárban.

Minden tankönyv használhatóságáért felelek.

Vidéki megrendeléseket is pontosan intézek el. — Telefon 385 sz. 500

* Az ezen rovat alatt közöltöket nem vállalunk felelősséget.

ISKOLAKÖNYVEK

FÖGYMNASIUM
ALL. FOREALISK.
KERESKEDELM
NOI KERESKED.
POLGÁRI LEANY
POLGARI FIU
TANITOKÉPZO, stb.

használt, tiszta példányok félárban kaphatók

Décsi Géza

könyv- és papir-üzletében, Forray-utca. Városi és megyei telefon 902. 4681

Uránia Színház

Ma és a következő napokon

A cs. és kir. hadügy-miniszterium

irattára részére készült

„Hiteles

harctéri felvételek”

(Kriegsjournal) I. sorozata.

A katonai és politikai hatóság által cenzurázva.

1841

Új és használt Iskolakönyvek! Irószerek! Füzetek! Táskák! nagy választékban kaphatók Jámbor Antal könyv- és papirüzletében Andrásy-tér 3. (Tabajdi-utcai oldal) Telefonszám 1022.

Hirdetmény
m. kir. VIII. sz. csatárkereslet aradi szarvanyaranyok...
Amidőn ezen körülmények az aradi...
Tájékoztul megajgyozuk, hogy a bírtet 1915 évi november hó 1-15i 10-12, esetleg több évre is biztosítható.
Arad, 1914. szeptember 18 án.
A városi tanács.

Első Aradi Orthodox Szalámigyár
Harshevitze Beze és Társa
Arad, Boros Déni-tér 11. szám.
Telefon szám 820. Sürgönyoim: Szalámigyár Arad.
Ajánljuk kitünő minőségű szalámi, kolbász, hideg felvágott, füstölt hús készítményeinket a legjutányosabb árak mellett Vidéki megrendelések azonnal eszközöltetnek. Arjegyzék ingyen és bérmentve. 3775

Kalmár József villanyszoroló
Arad, Salacz-utca 2. sz.
Telefon 242
Ajánlja költözködők figyelmébe: villanyos világítási berendezéseket, villanyos csengő- és telefon berendezéseket s minden e szakmába vágó munkát. Pontos és gyors munka. 481
Raktáron tart: villanyos osillárokat, villanyos főzőedényeket, villanyos vasalókat, villanyos hajszító vasakat, Wolfgram lámpákat és mindennemű villanyos cikkeket.

Elsőrangú női szabóság

Erdélyi Andorné műtermében
Aradon, Rákóczi-utca 4. sz.

Értesítés.

4997

Elvállalom a legújabb divat szerinti női ruhák elkészítését pontos időre s tekintettel a jelenlegi stagnáló kereskedelmi és gazdasági viszonyokra, a ruháknak elkészítését mérsékelt árak mellett eszközölöm.

Egyben tudatom az uri női közönséggel, hogy műtermemben az elsőrangú női ruha varrást és a szabászatot a legmesszebbmenő precizitással tanítom, melyet három hó alatt a tanuló főlem elsajátíthat, úgy, hogy már ezen idő elteltével a tanuló önállóan dolgozhatik a maga részére a legszebb kivitelű ruhákat.

Jelentkezni lehet naponta hétköznapokon délelőtt 10—12-ig és délután 3—5 óráig.

Kiváló tisztelettel Erdélyi Andorné.

Arad sz. kir. város rendőrkapitányi hivatalától.

22377—1914. kih.

Hirdetmény.

Közhirre teszem, hogy Aradon 1914. évi szeptember hó 13-án egy darab 6 éves sötét pej kanca h. b. c. 106. bal lába kesély ló bitangásban elfogott.

A tulajdonos folyó évi szeptember hó 22. napjáig a kapitányi hivatalnál jelentkezhetik és tulajdonjogát beigazolhatja.

Ha a tulajdonos jogát beigazolni nem képes, tulajdonosa a fenti határidő alatt nem jelentkezik, az állat mint gazdátlan jószág nyilvános árverésen el fog adatni.

Rendőrkapitányság.

Arad szab. kir. város rendőrkapitányi hivatalától.

22711—1914. kih.

Hirdetmény.

Közhirre teszem, hogy Aradon 1914. év július hó 25-én egy darab jegytelen pejszörű herélt ló elfogott.

A tulajdonos folyó évi szeptember hó 25. napjáig a kapitányi hivatalnál jelentkezhetik és tulajdonjogát beigazolhatja.

Ha a tulajdonos jogát beigazolni nem képes, tulajdonosa a fenti határidő alatt nem jelentkezik, az állat mint gazdátlan jószág nyilvános árverésen el fog adatni.

Rendőrkapitányság.

Költözők figyelmébe!

Villamos világítási berendezéseket csillárokkal együtt, kedvező feltételek mellett szerel és szállít 3361

Koch Dániel

Arad, Deák Ferenc-utca 42. sz.

21901—1914.

Pályázati hirdetmény.

Arad sz. kir. város tanácsa a város közönsége által a budapesti Mensaademiákban létesített helyre pályázatot hirdet, melyre mindenkor — s első sorban aradvárosi illetőségű ifjával töltesse be.

A pályázati kérvények folyó évi október hó 1-én déli 12 óráig nyújtandók be a tanács iktatóba.

Arad, 1914. évi szeptember hó 5-én.

A városi tanács.

22303—1914. kh.

Hirdetmény.

Egy előfordult veszetségi eset következtében elrendelem, hogy Arad város területén lévő összes kutyák f. évi szept. hó 12-től számított 40 napig állandóan köve tartassanak, vagy pedig harapás elleni biztos szájkosárral ellátva pórázon vezettessenek.

Figyelmeztetem a közönséget, hogy miután az állategészségügyről szóló 1888. évi VII. t. c. végrehajtása tárgyában a nagyméltóságú m. kir. földmívelési minisztérium által 40.000—1888. sz. alatt kiadott rendelet 188. §-a szerint

ezen rendelet érvényének tartama alatt mindazon kutyák, a melyek szájkosár nélkül, vagy szájkosárral de póráz nélkül szabadon járnak, a pecések által elfogatnak és elfogatásuk után azonnal ki fognak irtatni.

A rendőrkapitányi hivatal mint I. fokú állategészségügyi hatóságtól. Aradon, 1914. szeptember hó 13-án.

Green Nándor,
főkapitány.

Magyar királyi államvasutak.

Menetrend.

Ervényes 1914. szeptember 10-től.

Aradról Budapestre indul:

Gyorsvonat reggel 8:20
Személyvonat délelőtt . . . 11:42
Személyvonat este 9:39
Személyvonat reggel 5:00

Aradról Budapestre érkezik:

Gyorsvonat délben 1:25
Személyvonat este 7:25
Személyvonat reggel 5:45
Személyvonat délben 12:30

Budapestről Aradra indul:

Gyorsvonat délután 2:10
Személyvonat reggel 7:50
Személyvonat este 9:30
Személyvonat délben 1:35

Budapestről Aradra érkezik:

Gyorsvonat este 6:59
Személyvonat délután 3:31
Személyvonat reggel 5:57
Személyvonat este 9:08

Békéscsabáról Nagyváradra ind.:

Személyvonat reggel 6:49
Személyvonat délben 1:33
Személyvonat délután 5:56
Személyvonat reggel 4:35

Nagyváradról Békéscsabára ind.:

Személyvonat reggel 6:00
Személyvonat délelőtt 10:10
Személyvonat délután 4:40
Személyvonat este 7:52

Ovakodjunk a fertőzésektől.

Az utca pora telve fertőző anyagokkal, a különféle betegségeket okozó csirákka minők a tüdővész, a merevgöres, a lépfene, a difteria a hagymáz stb. sporái. A mindennapi érintkezésben kivagyunk téve annak, hogy a különféle betegségeket okozó fertőző anyagokat kezünkön, orrunk nyákhártyájában haza hordjuk s azzal magunkat, s családunkat megfertőztetjük. Tudjuk, hogy a betegségek zömét bacteriumok okozzák s hogy az emberi körök alatt az apró paraziták egész gyűjteménye tanyáz. Mind eme fertőzések ellen védekezhünk ha kezünket, arcunkat, orrunk nyákhártyáit naponta egy-kétszer **Szent Imre szappannal** vagy **Carboform szappannal** megmossuk.

Szent Imre szappan ára 70 fillér,
a Carboform szappan ára 40 fillér.

Ez utóbbit különös figyelmébe ajánljuk a szülőknak, tanítóknak, tanároknak, iskolák, ovodák, internátusok, hivatalok, kórházak vezetőségének. E szappan olesóságánál fogva lehetővé teszi minden embernek, hogy magát és családját fertőzések ellen megóvja. Nagyobb vételeknél engedményeket adunk.

Dr. Földes és Hehs

pipere szappan és vegyészeti gyára ARAD.

Raktárak létesítése folyamatban.

Aradon, Földes K. és Hehs Vilmos
gyógyszertára.

Figyelmeztetés!

Miután az

„Aradi Ibolya Crème“-met

utóbbi időben utánozták, hogy a nagyérdemű
hölgyközönséget a félrevezetéstől megóvjam, az

„Ibolya Crème“

elnevezéshez a „DORE“ szót is csatoltam. —
Saját érdekében tessék csakis oly Ibolya
Crémet vásárolni, melyen az

„Ibolya Doré Crème“

felírás látható. Ara 1 tégelynek
1 korona. Kapható a készítőnél:

HAJÓS ÁRPÁD

gyógyszertárában Arad, Andrassy-tér 22. sz.

továbbá Berger Gyula, Földes Kelemen, Hehs Vilmos, Kárpáti János, Ring Lajos és Wojtek Kálmán urak gyógyszertárába, valamint Wojtek és Weisz, Hansu Nestor és Török Andor és Társa urak drogeriájában.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apró hirdetésekről:

Apró hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban József főherceg-ut. 22. Acsev.-palota. (Bejárat a Kosuth-szoborral szemben.) Telefon szám 151.

Az apró hirdetések díja a szavak száma szerint számítódik.

Minden szó 4 fillér. Vastagabb betűkkel 8 fillér.

A legkisebb hirdetés 60 fillér. A vastagabb betűkkel kívánt szavak a kéziratban aláhúzással jelzendők.

Az apró hirdetések előre fizetendők.

A hirdetések este fél 8 óráig vétetnek fel.

Vidékről az apró hirdetések postautalványon küldendők — a szelvényon a szöveg elől — avagy levelezőlapokon.

A hirdetést a kiadóhivatal kiadásra díjtalanul megszerkeszti.

LEVELEZÉS.

Jullika!

Most már lehet a szokott helyen találkozunk. Mielőbbi levelét várom. Üdvözlé X. 5024

„Strand piros ruha”

„Szalmaösvégy” jellegű levelét kősen kaptam. Kérek újabb választ Madóba. „Szalmaösvégy.” 5020

„Ibolyának” és „Özvegynak” levele van a kiadóban. 5027

ELLÁTÁS.

Url családnál,

ahol felsőgimnáziuma correpetitior és zongorahasználat van, egy közműiskolai tanuló teljes ellátásra felvétetik. Cim a kiadóhivatalban. 5020

OKTATÁS.

Polgári,

gimnáziumi és reáliskolai magán- tanuló, valamint nyilv. iskolába járó rendszeres tanulók felvétetnek az I. sz. fuinterntusban (Arad, Csorip Aron-ut. 1. sz.) ahol a gyermekek szigoru felügyelet és gondos nevelés mellett, sikerrel végrehelik osztályalkat. 5008

LAKÁST KERESNEK.

Keresek

elegans újonnan kiorezolt nagy szobát. Ajánlatokat a kiadóhivatal „Elegans” jelleg alatt tovább. 5028

KIADÓ LAKÁS.

3 szobás

olcsó lakás november elsejére kiadó, Kiss Ernő utca 1. 5016

ALKALMAZÁST KERES.

Deutsches Fraulein

Kinderlieb mit langen Jahreszeugnissen sucht Stelle in feines haus. Geht auch auswärts. Adresse in der Redactin. 4989

Ügyes mosó.

és vasalónő házakhoz ajánkozik. Cim Közép-u. 11. 5031

Magányos nő

kinek férje hadba vonult elvállal takarítást vagy egyéb házi teendőket, lakásért, Cim a kiadóhivatalban. 5009

ÜZLETEK.

Egy jóforgalmu

mészáros- és hentes-üzlet, berukkolás miatt november elsejére átadó, Bővebbet Nagyváradi ut. 10. szám alatt. 4984

Egy

élénk forgalmu italmérésli üzlet átadó esetleg ovadékképes egyén felszámolásra átveheti. Felvilágosítással szolgál személyesen érdeklődőknek Farkas Ábrahám. 5025

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Egy url,

teljes ebédlőberendezés jutányosan eladó. Cim a kiadóhivatalban. 5020

Vaszek

uraktól levetett férfiruhát, téli kabátot, városi és utazó bundát a legmagyabb árban. Bieler Ignácz, Szent-Pál-u. 12. 4639

Eladó

kitűnő minőségű fajtákból álló féregmentes kézzel szedtet aigali csamege téli alma. I. rendű 30 korona, II. rendű 18 korona. Rétesnek 24 korona métermázsája ab vasuti állomás itt. Ajánlatot kér Üradalmi kertészet Soboszin Arad megye. 5014

Carbóform szappan.

Olcsó, tápképes, fertőtlenítő szappan ára 40 fillér. Készíti Dr. Földes és Hehs pipere szappan és vegyészeti gyára Arad, kapható mindenhol. 1224

KÜLÖNFÉLE.

Hehs féle

Vasaschinabor. Szüvorén szer vér szegénység, sápkor, szédülés a vérszegénységből eredő idegbajok, idegromok, étvágytalanság, gyomorbántalmak, lés, általános gyöngeség ellen páratlan vérképző és vérjavító, biztos óvszer malárikus fertőzések és infekciókból eredő megbetegedések ellen ugy felnőtteknek, mint gyermekeknek. Ára 2 korona 40 fillér. Készíti: Hehs Vilmos gyógyszerháza Aradon, Batthyány-utca. 1508

Emir.

Körömfényesítő por, jobb minden eddiginél a körömket azonnal tükör fényesekké teszi ára 70 fillér, kapható mindenhol. Dr. Földes és Hehs pipere szappan és vegyészeti gyára Aradon. 1224

Aradi és csanádi egyesült vasutak

menetrendje.

Ervényes 1914. szeptember 2-től.

Aradról Szegedre indul:

Személyvonat reggel 6:40
Motoros vonat délelőtt . . . 11:05
Személyvonat délután 4:18

Aradról Szegedre érkezik:

Személyvonat délben 12:00
Motoros vonat délután . . . 3:41
Személyvonat este 9:30

Szegedről Aradra indul:

Személyvonat éjjel 8:06
Motoros vonat délelőtt . . . 10:35
Személyvonat délután 3:17

Szegedről Aradra érkezik:

Személyvonat reggel 7:33
Motoros vonat délután 2:48
Személyvonat este 7:51

Aradról Brádra indul:

Motoros vonat reggel 6:22
Személyvonat délután 12:40

Aradról Brádra érkezik:

Motoros vonat délelőtt . . . 11:58
Személyvonat este 7:41

Brádról Aradra indul:

Személyvonat éjjel 4:08
Motoros vonat reggel 7:30
Motoros vonat délután 1:37

Brádról Aradra érkezik:

Személyvonat délelőtt 10:34
Motoros vonat délután 1:31
Motoros vonat este 7:43

Borosjenőről Csermőre indul:

Vegyes vonat délelőtt 9:20
Vegyes vonat délután 3:14
Vegyes vonat este 6:00

Csermőről Borosjenőre indul:

Vegyes vonat reggel 8:11
Vegyes vonat délután 12:34
Vegyes vonat délután 4:30

Mazóhegyesről Kétegyházára indul:

Motoros vonat reggel 8:27
Motoros vonat délután 1:37
Motoros vonat este 6:20

Kétegyházáról Mazóhegyesre indul:

Motoros vonat reggel 5:43
Motoros vonat délelőtt 11:50
Motoros vonat délután 3:43

Ujszentannáról Kétegyházára ind.:

Motoros vonat reggel 6:43
Motoros vonat délután 12:42
Motoros vonat este 7:49

Kétegyházáról Ujszentannára ind.:

Motoros vonat reggel 5:38
Motoros vonat délelőtt 10:47
Motoros vonat délután 3:01

Borossebes—Menyházafüredre indul:

Vegyes vonat délelőtt . . . 10:18

Menyházafüred—Borossebes indul:

Vegyes vonat délután 2:25

Hirdetmény.

As 1878. évi V. tc. 489. §-a, illetve a távirás, távbeszélő és villamos berendezésekről szóló 1888. évi XXXI. t. c. 12. §-a értelmében, aki a távirás, távbeszélőt, vagy annak valamely tartozékát szándékosan megrongálja, vagy szándékosan oly cselekményt, vagy mulasztást követ el, mely által a távirás, vagy távbeszélő használhatósága félbeshakíttatik, vagy gátoltatik, az 1912. évi LXIII. t. c. 21. §-a alapján öt évig terjedhető börtönnel és 4000 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Öve intek mindenkit, hogy a távirás és távbeszélő vezetékének rongálásától tartózkodjék s egyben felhívom a hazafias közönséget, hogy a távirás és távbeszélő vezetékének megrongálási szándékait megakadályozza és a legközelebbi rendőr, vagy katonai őrszemnek adja át.

Arad, 1914. évi szeptember hó 16.

Greén

alkapitány.

224* - 914.

irdetmény.

As 1915—1917. évekre az italmérés várható forgalmáról az aradi m. kir. pénzügyári biztosság által küldött összeirásai jegyzéket az állami jövedékről szóló 1909. évi XXV. t. c. 17. §-a és az erre vonatkozó utasítás 17. §-a értelmében 1914. évi szeptember hó 14-től számítandó 8 napra a városi fogyasztási adófelügyelőségél közszemlére azaz tesszük ki, hogy ezen jegyzék az érdekelteké, akik italmérésli engedélyt kaptak, nemcsak megtekinthetik, hanem az azokban kiuntetett forgalmi adatokra nézve ugy nevezetek, mint az aradi kereskedelmi testület és az ipartestület is nyújthatnak be a fentebb jelzett idő alatt a városi fogyasztási adófelügyelőségél észrevétellek.

Arad, 1914. évi szeptember 12.

A városi tanács.

914 lg. v. sz.

Hirdetmény

Közértesítés, hogy az aradi m. kir. város igazoló választmány a törvényhatósági biztosságban 1914. évi szeptember 12-én a városi fogyasztási adófelügyelőségél közszemlére azaz tesszük ki, hogy ezen jegyzék az érdekelteké, akik italmérésli engedélyt kaptak, nemcsak megtekinthetik, hanem az azokban kiuntetett forgalmi adatokra nézve ugy nevezetek, mint az aradi kereskedelmi testület és az ipartestület is nyújthatnak be a fentebb jelzett idő alatt a városi fogyasztási adófelügyelőségél észrevétellek.

Arad, 1914. szeptember 12.

A városi tanács.

Arad, 1914. szeptember 18-án.

Az igazoló választmány.